

Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu wspierania
rodziny i systemu pieczy zastępczej na
terenie Miasta Lublin w 2021 roku
oraz przedstawienie potrzeb
związanych z realizacją zadań z tego
zakresu

Lublin, marzec 2022 roku

wz. DYREKTORA
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Lublinie

Edyta Bujalska-Pawlak
Z-ca Dyrektora

Akceptuję

Prezydent Miasta Lublin
dr Krzysztof Żuk

Lublin

SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie.....	2
I. WSPIERANIE RODZINY	3
1. Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa.....	3
2. Asystenci rodziny	10
3. Placówki wsparcia dziennego.....	14
4. Pozostałe formy wspierania rodziny.....	19
4.1. Realizacja Projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”	19
4.2. Rodziny wspierające	19
4.3. Grupa wsparcia adresowana do rodziców mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	19
4.4. Spotkania rodzin naturalnych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej	20
4.5. Centrum Aktywności Środowiskowej.....	20
5. Potrzeby i rekomendacje w zakresie wspierania rodziny.....	21
II. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	23
1. Rodzinna piecza zastępcza	23
1.1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin	23
1.2. Świadczenia dla lubelskich rodzin zastępczych.....	24
1.3. Rodziny pomocowe.....	30
1.4. Osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.....	31
1.5. Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych.....	32
1.6. Pozostałe formy wsparcia rodzin zastępczych i działania na rzecz rozwoju systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin	36
1.7. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	43
2. Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach.....	45
3. Instytucjonalna piecza zastępcza.....	47
3.1. Placówki opiekuńczo–wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin	47
3.2. Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo–wychowawczej.....	53
4. Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach.....	55
5. Potrzeby i rekomendacje w zakresie systemu pieczy zastępczej	57
III. USAMODZIELNIENIA	59
1. Osoby w procesie usamodzielnienia	59
2. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu	60
3. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków.....	61
4. Potrzeby i rekomendacje w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków.....	65

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwana dalej ustawą, (Dz. U. z 2022 poz. 447), wprowadziła nowe obowiązki sprawozdawcze. Obligują one wójtów, kierowników powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do przygotowania opracowań dotyczących realizacji zadań wynikających z ustawy.

Obowiązki sprawozdawcze w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynikają z zapisów:

- art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy – *(organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy);*
- art. 179 ust. 1 ustawy – *(wójt składa radzie gminy, roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań);*
- art. 182 ust. 5 ustawy - *(kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej).*

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Miasta Lublin powołaną do wykonywania zadań samorządu gminnego i powiatowego. Zarządzeniem Nr 1122/2011 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 24 listopada 2011 roku, zmienionym zarządzeniem Nr 52/11/2013 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 15 listopada 2013 r., został wyznaczony organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Mieście Lublin.

W niniejszym opracowaniu przedstawiano działania podejmowane w zakresie wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w Lublinie w 2021 roku, a także wskazano istniejące problemy, potrzeby i dalsze kierunki działań w tym obszarze.

I. WSPIERANIE RODZINY

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do pełnienia tych funkcji (art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zastępczej Dz. U. z 2022 poz. 447). Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny powinna odbywać się z uwzględnieniem zasady pomocniczości.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte szeregiem działań w ramach pracy z rodziną, w szczególności:

- 1) konsultacjami i poradnictwem specjalistycznym,
- 2) terapią i mediacją,
- 3) pomocą prawną,
- 4) usługami asystenta rodziny.

1. Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, w zakresie terapii uzależnień, przemocy, kryzysów) oraz pomoc prawną, rodziny bezpłatnie uzyskują w:

- Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, ul. Popiełuszki 28E;
- Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, ul. Probostwo 6;
- Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej, ul. Poniatowskiego 4.

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin MOPR w Lublinie oferuje nieodpłatną, profesjonalną pomoc terapeutyczną dla osób, małżeństw i rodzin będących w kryzysie. W 2021 roku z pomocy skorzystały **863 osoby** (769 osób dorosłych oraz 94 dzieci) w tym:

- z terapii skorzystało 857 osób (dorośli: 763, dzieci: 94),
- z profilaktyki skorzystało 6 osób (dorośli: 6, dzieci: 0).

Tabela 1. Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2021 roku z podziałem na rodzaj wsparcia

Wyszczególnienie	Liczba osób objętych wsparciem w 2020r.: 1 126		Liczba osób objętych wsparciem w 2021r.: 863	
	w tym dorosłych	w tym dzieci	w tym dorosłych	w tym dzieci
Łączna liczba osób korzystających	945	181	769	94
w tym: liczba osób w terapii	911	171	763	94
w tym: liczba osób w psychoprofilaktyce	34	10	6	0

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Wsparciem w formie terapii objęto 681 rodzin, z czego 96,6% to rodziny naturalne (657 rodzin), a 1% (7 rodzin) stanowiły rodziny zastępcze. Ponadto wsparciem objęto 11 rodzin adopcyjnych (1,6%) oraz 6 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 2. Liczba rodzin objętych terapią w 2021 roku

Liczba rodzin ogółem, w tym:	681
rodzin naturalnych	657
rodzin zastępczych	7
rodzin adopcyjnych	11
dzieci przebywających w placówce	6

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2021 roku, w terapii uczestniczyło **857 osób** (1 082 osoby – 2020 r.). Ogółem odbyło się **8 177 sesji** (7 960 – 2020 r.) terapeutycznych i konsultacyjnych. Pomimo pandemii zrealizowano więcej sesji niż w latach ubiegłych. Ograniczenia związane z pandemią spowodowały jednak zmniejszenie się liczby osób korzystających (lęk przed infekcją, trudności wywołane lock downem, choroby).

Od kilku lat można zaobserwować systematyczny wzrost liczby przeprowadzanych sesji (6 375 – w 2017 roku, 6 900 – w 2018 roku, 7 966 – w 2019 roku, 7 960 – w 2020 roku, 8 177 – w 2021 roku). Staranie Poradni by przeprowadzić jak najwyższą liczbę sesji wynika z bardzo dużego zapotrzebowania na usługi psychologiczne i pedagogiczne. Nieznaczne zmniejszenie liczby klientów (przy zwiększeniu liczby sesji) wynika z różnej gotowości klientów we wchodzenie w kontakt terapeutyczny w zmiennych, pandemicznych warunkach. Część klientów Poradni, korzystała z pomocy także poprzez media elektroniczne lub telefon, część oczekiwała na możliwość spotkań osobistych. Dlatego, niektórzy klienci, mogli mieć częstsze spotkania, inni zawieszali kontakt oczekując normalizacji sytuacji pandemicznej.

Pozytywną tendencją jest korzystanie z trwającej kilka miesięcy terapii, zamiast krótkich konsultacji. Ten celowy proces przynosi widoczną poprawę funkcjonowania osób i rodzin. Profesjonalna psychoterapia, pozwala rozwiązywać problemy osobom, małżeństwom i rodzinom, wzmacnia więzi i usprawnia komunikację. Ma to szczególne znaczenie w czasie, gdy skutki pandemii pogłębiły trudności z jakimi borykały się małżeństwa i rodziny. W zgłaszanych problemach dominują trudności afektywne dzieci i młodzieży oraz relacyjne małżeństw i rodzin.

W 2021 roku Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin MOPR w Lublinie prowadziła działania terapeutyczne na poziomie lat ubiegłych, obok pracy terapeutycznej w kontakcie bezpośrednim wdrożono pracę z użyciem łączy online i telefonicznych. Dzięki temu możliwe

było świadczenie pomocy także osobom przebywającym w izolacji lub na kwarantannie, oraz zwiększono liczbę sesji przeprowadzonych na rzecz mieszkańców Miasta Lublin.

W ramach swojej działalności w 2021 roku w Poradni dla Rodzin odbywał się Cykl warsztatów doskonalenia umiejętności wychowawczych - „Szkoła dla rodziców”, odbyło się – 10 spotkań dla 6 uczestników (20 godzin zajęć warsztatowych).

Poradnia dla Rodzin prowadzi biblioteczkę książkową ze zbiorem dotyczącym poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii i psychoprofilaktyki. Z biblioteczki korzystają klienci Poradni oraz specjaliści.

Ofertę w zakresie poradnictwa wzbogacają publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne¹. Do ich zadań należy, m.in.: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielania rodzicom i nauczycielom wsparcia w zakresie wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży.

Z pomocy **Centrum Interwencji Kryzysowej** korzystają osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, m. in.: ofiary przemocy, w tym osoby doświadczające przemocy seksualnej i ofiary przestępstw, rodziny osób uzależnionych, osoby znajdujące się w krytycznej sytuacji życiowej spowodowanej zdarzeniami losowymi i innymi czynnikami.

W 2021 roku w Centrum udzielono ogółem **20 906 świadczeń** w tym m.in:

- **3 798 porad** (672 porad prawnych, 2 918 konsultacji psychologiczno-terapeutycznych, 158 porad socjalnych, rodzinnych, informacyjnych; 50 spotkań grupowych),
- **6 323 konsultacji telefonicznych i za pomocą poczty elektronicznej,**
- **7 713 porad i konsultacji w Całodobowym Telefonie Zaufania.**

Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie udziela także wsparcia w postaci schronienia dla mieszkańców miasta. Z tej formy pomocy mogą skorzystać osoby, a także rodziny, które w wyniku traumatycznych wydarzeń losowych znalazły się w sytuacji kryzysu oraz wymagają pomocy. W szczególności dotyczy to ofiar pożarów, powodzi, klęsk żywiołowych, przemocy domowej, handlu ludźmi oraz innych zdarzeń losowych uniemożliwiających pobyt w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Pobyt ma charakter krótkoterminowy, jest nieodpłatny. Osobom korzystającym ze schronienia udzielana jest pomoc

¹ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3, Zespół Poradni nr 1 (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 5 Specjalistyczna Poradnia Zawodowa), Zespół Poradni nr 2 (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 4 Specjalistyczna Poradnia Psychoprofilaktyki i Terapii Rodzin), Zespół Poradni nr 3 (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 6, Specjalistyczna Poradnia Wczesnej Diagnostyki i Rehabilitacji).
Źródło informacji: [5](https://lublin.eu/mieszkanicy/edukacja/szkoly-i-placowki/poradnie-psychologiczno-pedagogiczne/alpha.html?filter=1&dictionary%5B14%5D=1.publiczne+prowadzone+przez+Miasto+Lublin, stan na dzień 14.02.2022 r.</p></div><div data-bbox=)

psychologiczna, prawna, terapeutyczna i socjalna wspierająca ich działania ukierunkowane na przezwycięzenie sytuacji kryzysowej². W 2021 roku z pobytu w mieszkaniu interwencyjnym skorzystało **37 osób**, w tym 14 dzieci.

W ciągu całego 2021 roku z pomocy Centrum skorzystały **2 293** osoby. Wśród klientów Centrum Interwencji Kryzysowej są osoby doświadczające przemocy. Zorganizowano i przeprowadzono dla nich **1 108** spotkań psychologiczno-terapeutycznych. Z uwagi na zapotrzebowanie na taką formę wsparcia, spotkania w Centrum odbywały się w kontakcie bezpośrednim z zachowaniem reżimu sanitarnego. W 2021 roku pracownicy CIK założyli **15 Niebieskich Kart** oraz brali udział w posiedzeniach grup roboczych.

Oprócz przyjęć indywidualnych, dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, prowadzono zajęcia grupowe oraz warsztaty. Uwzględniając potrzeby klientów, w Centrum Interwencji Kryzysowej prowadzono w 2021 roku następujące zajęcia grupowe:

- Grupa psychoedukacja dla kobiet - uczestniczyło 12 osób,
- Warsztaty umiejętności wychowawczych „Szkola dla rodziców i wychowawców” - uczestniczyło 16 osób,
- Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie:
 - I edycja realizowana była w siedzibie Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie , uczestniczyło w niej 16 osób,
 - II edycja realizowana była w Ośrodku Leczenia Uzależnień w Lublinie, uczestniczyło w niej 18 osób.

Program korekcyjno-edukacyjny oraz psychologiczno-terapeutyczny finansowany był z dotacji Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie.

Pracownicy Centrum Interwencji Kryzysowej podjęli 78 interwencji, w tym **24 razy** podejmowali działania interwencyjne w środowisku, na miejscu zdarzenia.

W ramach współpracy Centrum Interwencji Kryzysowej zrealizowało wspólnie z Komendą Miejską Policji oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie projekt pn. „Przyjazne Patrole”. Założeniem projektu jest wizytowanie przez pracownika socjalnego MOPR, psychologa z CIK i przedstawiciela Policji środowisk, w których zagrożone jest dobro dziecka, w celu monitorowania sytuacji dzieci w środowiskach niewydolnych wychowawczo, oraz w rodzinach dysfunkcyjnych z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Pracownicy Centrum zrealizowali **63 patrole**, w trakcie których przeprowadzono **579 rozmów** z dziećmi/rodzicami/opiekunami/ członkami rodziny. Zrealizowano 270 kontroli rodzin pod

² Źródło informacji: <http://www.cik.lublin.eu>.

kątem zaniedbywania dzieci. W ramach Patroli pracownicy Centrum podjęli 54 interwencje na prośbę dyżurnego KMP. W 2021 roku wskutek interwencji Przyjaznych Patroli wszczęto 16 razy procedurę Niebieskie Karty, odebrano 26 dzieci na podstawie art. 12 a ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz 11 razy sporządzono wnioski do sądu o odebranie dziecka opiekunom.

Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie podjęło współpracę z Polskim Centrum Mediacji oddział w Lublinie. W ramach współpracy Centrum kwalifikuje klientów do udziału w nieodpłatnej mediacji realizowanej przez PCM.

Ponadto Centrum podejmuje współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz osób potrzebujących pomocy, m.in. z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę w zakresie przygotowania rekomendacji dotyczącej oferty wsparcia i pomocy dla dzieci pokrzywdzonych i ich rodzin w CIK.

Pracownicy Ośrodka Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin, działającego w strukturach Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, każdego dnia prowadzą rozmowy profilaktyczne na temat szkodliwości picia alkoholu. W 2021 roku do Ośrodka przyjęto **1 305 osób**.

Bezpłatne konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne i pedagogiczne) rodziny uzyskują również w **Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie**.

Specjaliści zatrudnieni w Dziale, tj. 2 pedagogów, 3 psychologów, świadczyli poradnictwo, m. in. na rzecz rodzin naturalnych. Bezpłatne konsultacje i poradnictwo odbywały się w siedzibie Działu przy zachowaniu wszelkich środków ostrożności oraz drogą telefoniczną.

W roku 2021 tą formą pomocy objętych było **8 rodzin**, które skorzystały z 14 porad.

Tematyka porad dotyczyła:

- 1) w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, radzenia sobie ze stratą, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, przewycięzania występujących trudności życiowych;
- 2) w ramach poradnictwa pedagogicznego: poprawy sytuacji życiowej rodzin naturalnych, poprawy relacji rodziców naturalnych z dziećmi, poprawy kompetencji wychowawczych rodzin naturalnych, przebiegu kontaktu rodziców z dziećmi, podnoszenia kwalifikacji zawodowych rodziców naturalnych, kierowania rodzin naturalnych do poradni specjalistycznych i organizacji pracujących na rzecz dziecka rodziny.

W ramach interwencji kryzysowej w Mieście Lublin działa **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie** wykonujący zadania pomocy społecznej z zakresu administracji rządowej oraz dwa ośrodki wsparcia, tj. **Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży - mieszkańek Miasta Lublin** oraz **Schronisko dla bezdomnych kobiet - mieszkańek Miasta Lublin**. Zadanie to zostało zlecone przez Gminę Lublin – miasto na prawach powiatu organizacjom pozarządowym w ramach otwartych konkurów ofert. Łączna wysokość dotacji przekazanej w 2021 r. na funkcjonowanie placówek wyniosła **826 000,00 zł.** Ww. ośrodki świadczą pomoc rodzinom i osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie jest prowadzony przez Fundusz Ochrony Życia Archidiecezji Lubelskiej. Mieści się przy ul. Chmielewskiego 9 w Lublinie, dysponuje 25 miejscami i jest czynny całą dobę. Zapewnia schronienie osobom i rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie, oferuje wyżywienie w postaci 3 posiłków dziennie oraz wsparcie rzeczowe: odzież, obuwie, środki higieny osobistej dla dzieci i dorosłych, środki czystości, lekarstwa, pomoce dydaktyczne, zabawki itp. Mieszkańcom Ośrodka zapewnione jest wsparcie, m. in.: psychologa, pedagoga, prawnika, opiekuna – wychowawcy, pracownika socjalnego i terapeuty, a także w miarę potrzeb udzielana jest pomoc medyczno-pielęgniarska i psychiatryczna. Podejmowane przez kadre działania zapewniają kompleksowe wsparcie ofiary przemocy w rodzinie, m. in. poprzez opracowanie indywidualnego planu pomocy, który prowadzi do przezwyciężenia sytuacji kryzysowej, w której osoba lub rodzina się znalazła. Ponadto Ośrodek prowadzi również całodobowy dyżur telefoniczny, pod którym ofiary przemocy mogą uzyskać poradę i wsparcie. W 2021 roku dotacja budżetu Państwa wynosiła **420 000,00 zł.** W roku sprawozdawczym z usług Ośrodka skorzystało 25 osób (13 osób dorosłych i 12 dzieci). Jest to znacznie mniejsza liczba osób korzystających ze wsparcia placówki niż w latach poprzednich (w roku 2018 ze wsparcia placówki skorzystały 52 osoby w tym 28 osób dorosłych i 24 dzieci, w 2019 roku – 60 osób, w tym 28 osób dorosłych i 32 dzieci a w 2020 r. - 34 osoby, w tym 17 dorosłych i 17 dzieci). Zaobserwowany spadek liczby osób korzystających z usług Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie według Fundacji Obrony Życia Archidiecezji Lubelskiej spowodowany jest wprowadzeniem ogólnopolskiego lockdownu w wyniku pandemii wirusa SARS-CoV-2. Z tego też powodu widoczne było mniejsze obłożenie w miesiącach styczniu, lutym i kwietniu 2021 r.

W związku z tym organ prowadzący placówkę podjął działania promocyjne mające na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa o działalności Ośrodka. Fundusz Obrony Życia podjął współpracę z Caritas, Duszpasterstwem Rodzin Archidiecezji Lubelskiej oraz CIK.

W trakcie spotkań z przedstawicielami ww. instytucji przedstawiona została oferta Ośrodka oraz przekazano materiały informacyjne w zakresie działań prowadzonych przez placówkę.

Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży - mieszkańek Miasta Lublin, przy ul. Bronowickiej 3 w Lublinie, prowadzony jest przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej. Ośrodek, dysponując 25 miejscami, zabezpiecza potrzeby bytowe, nocleg dla matek i ich dzieci oraz kobiet w ciąży. Mieszkanki Ośrodka otrzymują wsparcie specjalistów: psychologa, pedagoga, prawnika oraz pracownika socjalnego, których pomoc minimalizuje negatywne skutki bezdomności. W domu organizowane są zajęcia mające na celu włączanie mieszkanek do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego, promowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie uzdolnień i zainteresowań. Podejmowane działania w dużym stopniu przyczyniły się do zmniejszenia zagrożeń związanych z bezdomnością poprzez naukę gospodarności, oszczędności, wzrost umiejętności efektywnego poszukiwania pracy oraz wzrost umiejętności przeciwdziałania i pokonywania problemów życiowych skutkujących bezdomnością.

W 2021 r. wysokość dotacji wynosiła **249 000,00 zł**. Ze wsparcia Ośrodka skorzystało 36 osób, w tym 14 matek i 22 dzieci. Liczba osób korzystających ze wsparcia ośrodka była wyższa niż w roku ubiegłym (2020 r. - 28 osób), ale niższa w porównaniu do roku 2019 (2019 r. - 40 osób). Ze względów epidemicznych do ośrodka wsparcia były przyjmowane wyłącznie osoby zaszczepione przeciw COVID-19, z negatywnym wynikiem testu na obecność wirusa SARS-CoV-2 lub osoby, które przebywały w przejściowym ośrodku dla bezdomnych kobiet przez okres 10 dni (dobrowolnie).

Schronisko dla bezdomnych kobiet - mieszkańek Miasta Lublin, przy ul. Bronowickiej 3 w Lublinie, które prowadzone jest przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej, dysponuje 20 miejscami. Ośrodek zapewniał schronienie, posiłek interwencyjny, żywność, odzież oraz pomoc rzeczową. Mieszkanki Ośrodka otrzymywały wsparcie psychologiczne, prawne oraz w zakresie pracy socjalnej. Praca z bezdomnymi kobietami miała za zadanie pokazanie korzyści płynących z samodzielności i odpowiedzialności za swoje życie, podniesienie samooceny oraz motywowanie do zmian. W ramach pracy socjalnej udzielano informacji o możliwościach uzyskania wsparcia na terenie gminy w zakresie pozyskania mieszkania, podjęcia zatrudnienia oraz rozwiązywania problemów rodzinnych. W 2021 r. dotacja wynosiła **157 000,00 zł**. Z usług Ośrodka skorzystało 15 kobiet. Liczba osób, którym udzielono wsparcia była niższa niż w roku ubiegłym o 5 osób (2020 r. - 20 osób).

Prawdopodobną przyczyną zmniejszenia liczby osób, które skorzystały z ośrodków zapewniających wsparcie osobom w trudnej sytuacji w 2021 r. była trwająca od marca 2020 roku

epidemia wirusa SARS-CoV-2. W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się koronawirusa, na terenie Miasta Lublin w 2021 r. funkcjonowały w systemie całodobowym ogrzewalnie (w okresie styczeń - kwiecień) oraz ośrodki okresowego pobytu - działające w miejscu i na zasadzie całodobowych ogrzewalni (maj – czerwiec), a także przejściowe ośrodki dla bezdomnych kobiet i mężczyzn – stanowiące placówki buforowe (styczeń – czerwiec oraz październik - grudzień). Całodobowe świadczenie usług przez ww. ośrodki przyczynić się mogło do tego, że osoby wymagające wsparcia korzystały z tej właśnie formy pomocy zamiast z placówek o charakterze interwencyjnym i zapewniającym miejsce tymczasowego schronienia.

2. Asystenci rodziny

W 2021 roku w Lublinie zatrudnionych było **15 asystentów rodziny** i kierownik Sekcji ds. asysty rodzinnej. W stosunku do roku 2020 zatrudnienie pozostaje na tym samym poziomie. Ogółem wydatki na zatrudnienie w 2021 roku wyniosły **834 221,99 zł**, z czego: dotacja w ramach dofinansowania zadania własnego gminy, realizowanego w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2021” wyniosła – **27 100,01 zł**, zaś środki własne – **807 121, 98 zł**.

Asystenci rodziny podjęli pracę z rodzinami naturalnymi przeżywającymi trudności, przede wszystkim w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i będącymi w trudnej sytuacji życiowej. Pracę prowadzono z rodzinami, które sprawowały opiekę nad dziećmi w celu poprawy ich umiejętności wychowawczych, jak również z rodzinami, których dzieci zostały czasowo umieszczone w pieczy zastępczej.

Asystenci pozostawali w systematycznym kontakcie z rodzinami monitorując sytuację rodzin wieloproblemowych, w których dzieci miały niezaspokojone potrzeby. Rodziny, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej motywowali do zmiany sytuacji życiowej i stałego kontaktu z dziećmi, w celu powrotu pod ich opiekę.

W 2021 r. wsparciem asystenta rodziny objęto **302 rodziny** niewydolne wychowawczo, w których wychowywało się **699 dzieci**. Asystenci odbyli **4 383 wizyty w środowisku**. Z uwagi na stan epidemii ogłoszony na terenie Polski w dniu 20 marca 2020 r., kontakt z rodzinami do maja 2021 r. odbywał się głównie drogą telefoniczną, po tym czasie natomiast poprzez kontakt bezpośredni, z zachowaniem wszelkich środków bezpieczeństwa oraz użyciem środków ochronnych. Asystenci rodzin wykonywali telefony do rodzin, udzielając im pomocy i wsparcia. W przypadkach wymagających kontaktu osobistego, członkowie rodzin objętych wsparciem, przychodzili do siedziby Sekcji, gdzie zgodnie z zasadami reżimu sanitarnego, spotykali się z pracownikami. Większość zadań asystenta rodziny była realizowana jednak w formie kontaktu pośredniego. Asystenci rodziny prowadzili konsultacje wychowawcze z rodzicami oraz

małoletnimi, wskazywali konstruktywne metody wychowawcze w przypadku występowania trudności w tym zakresie. Proponowali możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego podczas obostrzeń związanych z COVID-19. Udzielali instrukcji i pomocy w załatwianiu spraw urzędowych oraz rozwiązywaniu problemów socjalnych. Prowadzili rozmowy na temat prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz dysponowania środkami finansowymi. Z uwagi na utratę zatrudnienia przez niektórych członków rodzin objętych wsparciem, spowodowaną pandemią w kraju, pracownicy pomagali w redagowaniu CV, listu motywacyjnego, poszukiwaniu ofert pracy. Asystenci rodziny proponowali rodzinom wsparcie psychologiczne, terapeutyczne, wyszukiwali i polecali poradnie, przychodnie, często także umawiali członków rodzin do specjalistów z zakresu medycyny. Pracownicy Działu dostosowywali wsparcie dla rodzin do sytuacji związanej ze stanem pandemii w Polsce.

Asystenci edukowali rodziny na temat zachowania zasad higieny osobistej oraz zachowania ostrożności z uwagi na konieczność ochrony przed wirusem SARS-COV-2. Asystenci rodziny odbywali wizyty w środowiskach w sytuacjach interwencyjnych, w przypadku podejrzenia nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny, oceny sprawowania opieki nad dziećmi oraz konieczności udzielenia niezwłocznej pomocy. Wizyty te często odbywały się przy współpracy z pracownikami socjalnymi oraz policją. Asystenci rodziny pozostawali w stałym kontakcie z instytucjami, fundacjami, stowarzyszeniami, służbą zdrowia i sądami, w celu udzielenia kompleksowej pomocy rodzinie. Zarówno podczas nauki dzieci w placówkach edukacyjnych w formie stacjonarnej, jak i zdalnej, stale współpracowali z pracownikami szkół, przedszkoli, żłobków.

W okresie sprawozdawczym zakończono pracę z **98 rodzinami**. Powody zakończenia pracy to: osiągnięcie założonych celów (25 przypadków), zaprzestanie współpracy rodziny z asystentem (47 przypadków), brak efektów pracy (9 przypadków) oraz zmiana metody pracy i inne (17 przypadków). Rodzina po zakończeniu współpracy zostaje w systemie pomocy społecznej i jest nadal systematycznie odwiedzana przez pracownika socjalnego. Takie rodziny są bardzo często objęte również nadzorem kuratora sądowego, z którym współpracują pracownicy socjalni. W przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej w rodzinie i braku nadzoru kuratora sądowego, do Sądu kierowane są pisma o objęcie rodziny takim środkiem zabezpieczającym.

W 2021 r. asystenci rodziny we współpracy z członkami rodzin i po konsultacji z pracownikami socjalnymi przygotowali lub zaktualizowali **263 plany** pracy z rodziną, które obejmowały zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, a także określały terminy ich realizacji i efekty podjętej pracy. Asystenci dokonywali także

okresowej oceny sytuacji rodziny, w której przedstawiali efekty prowadzonych działań oraz zasadność (lub brak zasadności) kontynuowania pracy z rodziną. W 2021 r. dokonano i przygotowano na piśmie **423 oceny**. W roku 2021 asystenci rodziny sporządzili do właściwych sądów pisma informujące o zaistniałej sytuacji rodzinnej w przypadku wystąpienia nieprawidłowości.

Główne zadania zrealizowane przez asystentów rodziny dotyczyły:

- podejmowania działań mających na celu pomoc rodzinom w rozwiązywaniu ich problemów socjalnych poprzez dostarczanie informacji i kierowanie do odpowiednich instytucji;
- udzielania pomocy w redagowaniu pism urzędowych, ubieganiu się przez rodziny o świadczenia socjalne, o przydział lub zamianę lokalu mieszkalnego, o umorzenie zadłużeń w opłacie czynszu, itp.;
- udzielania pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych poprzez, m.in.: kierowanie członków rodzin do poradni specjalistycznych i rodzinnych, kierowanie do udziału w diagnostyce oraz udziału w formach terapii indywidualnej, rodzinnej, grupowej, terapii uzależnień i grupach wsparcia;
- motywowania do skorzystania z konsultacji psychiatrycznych oraz kierowania członków rodzin do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie;
- informowania o prawidłowościach rozwoju bio-psycho-społecznego dzieci oraz o zaburzeniach tego rozwoju, które wymagają zmiany postaw wychowawczych opiekunów;
- podejmowania działań zamierzających do rozwijania u rodziców umiejętności wychowawczych, motywowania i kierowania na zajęcia rozwijające kompetencje rodzicielskie;
- informowania o możliwej etiologii zachowań dzieci sprawiających trudności wychowawcze, motywowania do podjęcia diagnostyki psychologicznej, pedagogicznej oraz psychiatrycznej oraz do stosowania zaleceń specjalistów;
- motywowania rodziców do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielania pomocy w postępowaniu rekrutacyjnym i pisaniu wniosków o przyjęcie do placówek edukacyjnych;
- edukowania w zakresie funkcjonowania na rynku pracy (szukanie ofert pracy, pisanie CV i listu motywacyjnego, przygotowanie się do rozmów kwalifikacyjnych z potencjalnym pracodawcami);

- uświadomienia wartości pracy i znaczenia utrzymywania pracy zarobkowej przez członków rodzin;
- podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny, m.in. poprzez informowanie policji oraz służb medycznych o zaistniałych zagrożeniach oraz poprzez współpracę z kuratorami;
- motywowania rodzin do regularnego uczestnictwa w projekcie „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”, współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, którego realizatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie;
- przygotowania i prowadzenia dokumentacji pracy z rodziną,
- edukowania w zakresie zachowania zasad higieny i zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa Covid-19.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin, która nałożyła na asystentów rodziny obowiązek koordynowania poradnictwa skierowanego do kobiet w ciąży i rodzin oczekujących narodzin dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze stwierdzonym w życiu płodowym prawdopodobieństwem dysfunkcji rozwojowych oraz rodzin już wychowujących dzieci z obciążeniami rozwojowymi. Asystenci rodziny udzielają informacji na temat uprawnień związanych z ustawą, motywują do skorzystania z jej zapisów. Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie został udostępniony „Katalog możliwego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin w Mieście Lublin”³, w którym zawarte są informacje dotyczące możliwej pomocy materialnej oraz pozafinansowego wsparcia instytucjonalnego rodzin biologicznych.

W roku 2021 nie było rodzin objętych koordynacją asystenta rodziny w ramach ww. ustawy.

Szkolenia asystentów rodziny

Zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy umożliwienie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. Szkolenia asystentów rodziny w roku 2021 odbywały się bezkosztowo.

Tematykę szkoleń dla asystentów rodziny przedstawia tabela 3.

³ http://mopr.lublin.eu/poradnik/pomoc_specjalistyczna/asystent_rodziny/katalog.pdf

Tabela 3. Tematy szkoleń dla asystentów rodziny przeprowadzonych w 2021 roku

Lp.	Tematyka szkoleń oraz warsztatów	Liczba asystentów rodziny
Szkolenia wewnętrzne		
1	Instruktaż stanowiskowy.	1 asystent 01.03.2021 r.
Szkolenia zewnętrzne		
1	Konferencja „Dzień bezpiecznego Internetu 2021”, Polskie Centrum Programu Safer Internet, Warszawa, online	1 asystent 09.02.2021 r.
2	Szkolenie „Metody pracy z osobą z zaburzeniami psychicznymi i jej rodziną, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży”, Instytut Szkoleń Biznesowych, Skautów 11b, ROPS Lublin	1 asystent 29-30.09.2021 r.
3	Kontakt bezpośredni z rodziną, prowadzący: Judyta Kruk, Aleksandra Januszewicz, Związek Dużych rodzin trzy plus, ROPS Lublin, online	28.10.2021 r. 17.12.2021 r. 3 asystentów
4	Warsztaty prawne zrealizowane w ramach „16 dni bez przemocy”, CIK Lublin	08.12.2021 r. 4 asystentów

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Udział pracowników w szkoleniach był ograniczony z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju.

3. Placówki wsparcia dziennego

Rodzina może także uzyskać pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego. Na terenie Miasta Lublin wszystkie placówki wsparcia dziennego, funkcjonujące na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prowadzone są przez podmioty pozarządowe.

Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest bezpłatny i dobrowolny oprócz sytuacji wyjątkowych, kiedy do placówki kieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie pracy podwórkowej realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

W ciągu 2021 roku, na podstawie umów zlecających podmiotom pozarządowym prowadzenie placówek wsparcia dziennego, funkcjonowało **16 placówek**:

- 12 placówek wsparcia dziennego prowadzonych było w formie opiekuńczej, dysponowały 355 miejscami i objęły opieką 398 dzieci;
- 3 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej, dysponowały 74 miejscami i objęły opieką 91 dzieci;
- 1 placówka wsparcia dziennego prowadzona była w formie opiekuńczej i specjalistycznej, dysponowała 15 miejscami i objęła opieką 15 dzieci.

Łącznie wszystkie placówki dysponowały 444 miejscami, a z ich usług w 2021 roku skorzystało 504 dzieci.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina, podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podst. art. 190 ustawy lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta. Dwie⁴ placówki w Lublinie prowadzą działalność na podstawie art. 228 ust. 5 ustawy, gdyż uzyskały decyzję Prezydenta Miasta Lublin stwierdzającą, że zapewniają dzieciom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu.

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin zleca uprawnionym podmiotom po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert i dofinansowuje ze środków publicznych koszty ich działalności. Umowy z podmiotami prowadzącymi placówki zawarto na okres od dnia 1 kwietnia 2016 r. do dnia 31 marca 2021 r. w związku z powyższym w dniu 1 marca 2021 roku Miasto Lublin ogłosiło konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należącego do zadań własnych Gminy Lublin – prowadzenie placówki wsparcia dziennego na terenie Miasta Lublin w okresie od dnia 1 kwietnia 2021 roku do dnia 31 marca 2026 roku. W wyniku przeprowadzonego postępowania konkursowego 11 podmiotów prowadzących 12 placówek wsparcia dziennego uzyskało pozytywną ocenę i podpisało umowy na realizację zadania. Umowy z podmiotami

⁴ Do 31 marca 2021 roku działały 3 placówki wsparcia dziennego.

prowadzącymi placówki wsparcia dziennego zostały zawarte na okres od dnia 1 kwietnia 2021 roku do dnia 31 marca 2026 roku.

W roku 2021 na dofinansowanie kosztów działalności placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin wydatkowało łącznie **1 124 084,44 zł**, z czego 250 334,44 zł w ramach umów obowiązujących do dnia 31 marca 2021 roku, a 873 750,00 zł w ramach umów zawartych od dnia 1 kwietnia 2021 roku.

Tabela 4. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2021 roku z podziałem na typy

Lp.	Nazwa i adres podmiotu	Nazwa i adres placówki	Typ placówki	Dotacja – dofinansowanie placówki I-III.2021r. (w zł)	Dotacja – dofinansowanie placówki IV-XII.2021r. (w zł)
1.	„Fundacja Amigo-Polska” ul. Jaworowskiego 12 20 - 612 Lublin	Specjalistyczny Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy „Domostwo Amigoniańskie” ul. Jaworowskiego 12 20 - 612 Lublin	<i>specjalistyczna</i>	55 750,00	174 000,00
2.	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Tacy Sami” ul. Narutowicza 74a 20 - 019 Lublin	Ośrodek Terapeutyczny ul. Narutowicza 74a 20 - 019 Lublin	<i>specjalistyczna</i>	14 855,00	58 000,00
3.	Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” ul. Bernardyńska 5, 20 - 109 Lublin	„Specjalistyczna Placówka AGAPE CLUB” ul. Bernardyńska 5 20 - 109 Lublin	<i>specjalistyczna</i>	19 500,00	Podmiot nie uzyskał pozytywnej oceny w konkursie ogłoszonym 1 marca 2021 roku
4.	Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny ul. Kalinowszczyzna 3 20 - 129 Lublin	Salezjańska Świetlica Środowiskowa im. Św. Dominika Savio ul. Kalinowszczyzna 3 20 - 129 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	15 375,00	60 070,64
5.	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Jana Chrzyciela i św. Jana Ewangelisty ul. Królewska 10, 20 - 109 Lublin	Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza im. bł. Edmunda Bojanowskiego ul. Królewska 10 20 - 109 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	15 000,00	56 568,00
6.	Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Droga Męczenników. Majdanka 27 20-325 Lublin	Świetlica św. Antoniego Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Kasztanowa 1, 20 - 245 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	13 028,08	Podmiot zakończył działalność placówki z dniem 31.03.2021r.
7.		Świetlica św. Michała Archanioła Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Fabryczna 19 20 - 301 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	14 056,36	Podmiot zakończył działalność placówki z dniem 31.03.2021r.

8.	Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo ul. Jezuicka 4/9, 20 - 113 Lublin	Ośrodek nr 1 „Teatr” ul. Kunickiego 128, 20 - 434 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	16 500,00	70 000,00
9.		Ośrodek nr 2 „Bliźniak” ul. ks. Michała Słowikowskiego 1 20 - 124 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	16 750,00	67 000,00
10.	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo ul. Doświadczalna 46 20 - 236 Lublin	Świetlica Integracyjna „Razem” ul. Doświadczalna 46 20 - 236 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	11 250,00	39 375,25
11.	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce ul. Niedźwiedzia 39 02 – 737 Warszawa	Placówka Wsparcia Dziennego „Jutrzenka” ul. Jutrzenki 1, 20 - 538 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	17 031,25	64 500,00
12.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Lubelski Oddział Regionalny ul. Narutowicza 54, 20 - 016 Lublin	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci ul. Narutowicza 54 20 - 016 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	10 488,75	34 979,18
13.	Zgromadzenie Służebnic Matki Dobrego Pasterza ul. Kościelna 9, 05 - 500 Piaseczno	Placówka Wsparcia Dziennego „Dom Ciepła” im. św. Antoniego Al. Kraśnicka 65 20 - 718 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	10 500,00	60 578,14
14.	Fundacja Sempre a Frente ul. Lubartowska 24, 20 – 085 Lublin	Świetlica Kowalska 3 ul. Kowalska 3, 20 - 115 Lublin	<i>opiekuńcza</i> <i>i</i> <i>specjalistyczna</i>	9 750,00	78 300,00
15.	Stowarzyszenie „ŁABĘDŹ” ul. Jacka Przybylskiego 20/23 20 - 465 Lublin	Klub Młodzieżowy ul. Łabędzia 15 20 - 335 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	10 500,00	Podmiot nie uzyskał pozytywnej oceny w konkursie ogłoszonym 1 marca 2021 roku
16.	Caritas Archidiecezji Lubelskiej ul. Prym. Stefana Wyszyńskiego 2 20-852 Lublin	Świetlica Środowiskowa Caritas ul. Prym. Stefana Wyszyńskiego 2 20-852 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	-	110 378,79
Razem:				250 334,44	873 750,00

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublin

Należy podkreślić, że podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego poszukiwały dodatkowych źródeł finansowania i w 2021 roku pozyskały i wykorzystywały dodatkowe środki finansowe w łącznej wysokości **355 649,52 zł**, m.in. z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wydziału Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. W ramach ww. środków zrealizowano **17 projektów dla 155 dzieci**.

Ze względu na trwający od marca 2020 roku stan epidemii COVID-19 pracownicy nie przeprowadzili wszystkich zaplanowanych wizytacji w nadzorowanych placówkach. Zrealizowano 11 wizytacji, które odbyły się w okresie od czerwca do października 2021 roku. Placówki wsparcia dziennego realizowały swoje zadania w systemie zdalnym w następujących okresach: od 2 stycznia 2021 roku do 14 lutego 2021 roku, od 29 marca 2021 roku do 25 kwietnia 2021 roku. Nadzór nad placówkami w tych okresach odbywał się w formie rozmów telefonicznych oraz za pomocą narzędzi teleinformatycznych, poprzez zapytania, pisma oraz analizę przesłanych raportów dotyczących frekwencji.

Pracownicy Sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego w ramach upoważnienia udzielonego przez Prezydenta Miasta Lublin w dniu 24 lutego 2021 roku zapisywali na szczepienia pracowników placówek wsparcia dziennego. Łącznie zapisano 55 osób chętnych na szczepienia. Ponadto w ramach przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19 przekazano w dniach 17 - 18 maja 2021 roku 39 350⁵ maseczek ochronnych dla pracowników i dzieci z 12 nadzorowanych placówek wsparcia dziennego.

W okresach pracy stacjonarnej placówki przesyłały do Ośrodka codzienne raporty dotyczące frekwencji wychowanków uczestniczących w zajęciach placówki w poszczególnych dniach tygodnia. Także w okresie działalności zdalnej placówek wsparcia dziennego, pracownicy wysyłali korespondencję Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej dotyczącą zaleceń w zakresie pracy zdalnej oraz dokumentowali sprawozdawane przez podmioty formy prowadzonej pracy zdalnej.

Oprócz wyżej wymienionych placówek wsparcia dziennego, w 2021 roku na podstawie zezwolenia Prezydenta Miasta Lublin działały 4 placówki nie dotowane przez Miasto Lublin:

- Ośrodek Wsparcia Młodzieży „Przystanek Sempre” prowadzony przez Fundację Sempre a Frente (od 14 stycznia 2019 roku),
- Świetlica „con amore” prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” (od 5 marca 2020 roku),
- Parafialna Świetlica św. Michała Archanioła, prowadzona przez Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Nauczycielek Św. Doroty Córek Najświętszych Serc (od 15 września 2021 roku);
- „Świetlica Środowiskowa Akademia Dzieciaka” prowadzona przez Fundację Uśmiech Szczęścia (od 8 listopada 2021 roku).

⁵ Maseczki zostały przekazane przez Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin.

4. Pozostałe formy wspierania rodziny

4.1. Realizacja Projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”

W dniu 22 maja 2018 r. została podpisana umowa Nr 46/RPLU.11.02.00-06-0045/17-00) o dofinansowanie projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, którego realizatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. Do uczestnictwa w projekcie zrekrutowano **20 rodzin** objętych pomocą w formie asystenta rodziny oraz **42 dzieci** przebywających w rodzinach objętych asystą rodzinną. Głównym celem projektu był rozwój kompleksowego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w Mieście Lublin.

W roku 2021 w ramach projektu realizowano Zadanie 4 „Punkt konsultacyjno-doradczy”, w którym specjaliści udzielali rodzinom wsparcia psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego. W „Punkcie konsultacyjno-doradczym” w roku 2021 uczestniczyło 6 osób (3 osoby dorosłe objęte asystą rodzinną oraz 3 dzieci).

4.2. Rodziny wspierające

W celu udzielenia wsparcia w sytuacji przeżywania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Jej zadaniem jest, przy współpracy asystenta rodziny, pomaganie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie znajduje się informacja o tym, że Ośrodek poszukuje rodzin zainteresowanych współpracą non profit na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzór wniosku jaki powinni złożyć kandydaci na rodziny wspierające. Dołączony został także wzór umowy z rodziną wspierającą oraz folder zachęcający kandydatów do podjęcia się pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

W 2021 r., z uwagi na brak zainteresowania ze strony rodzin oraz wprowadzony stan epidemii w kraju, nie było rodzin objętych tą formą wsparcia.

4.3. Grupa wsparcia adresowana do rodziców mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

W 2021 roku w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie nie kontynuowano prowadzenia grupy wsparcia dla

rodzin naturalnych z uwagi na ogłoszony na terenie Polski w dniu 20 marca 2020 roku stan epidemii. Prowadzenie spotkań w 2022 roku uzależnione będzie od sytuacji epidemicznej.

4.4. Spotkania rodzin naturalnych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej

W siedzibie Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej oraz na terenach przyjaznym dzieciom i rodzinie organizowane były spotkania rodzin naturalnych (rodziców, rodzeństwa, dziadków, osób bliskich dziecku) z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Do spotkań tych uczestnicy przygotowywani byli przez specjalistów (pedagoga, psychologa), koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub asystenta rodziny. Z uwagi na stan epidemii, a tym samym na konieczność ochrony przed wirusem SARS-COV-2 w ciągu całego 2021 roku zorganizowano **90 takich spotkań** (32 spotkania w 2020 roku, 67 spotkań w 2019 roku), w czasie których rodziny naturalne mogły skorzystać z porad specjalistów. Wszystkie spotkania odbywały się z zachowaniem reżimu sanitarnego.

4.5. Centrum Aktywności Środowiskowej

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie funkcjonuje również **Centrum Aktywności Środowiskowej**, które w ramach swojej działalności udziela pomocy osobom i rodzinom z grup szczególnego ryzyka, zamieszkałym na osiedlu Antoniny Grygowej w Lublinie. Centrum Aktywności Środowiskowej realizuje w szczególności zadania z zakresu wspierania osób i rodzin oraz pobudzania społecznej aktywności, w celu rozwiązywania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów. Oferta Centrum Aktywności Środowiskowej jest skierowana do wszystkich mieszkańców Lublina.

Najistotniejsze zadania realizowane przez Centrum obejmowały: wspieranie rodziny w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom i młodzieży, pomoc w nauce, stwarzanie warunków do rozwijania zainteresowań i uzdolnień oraz organizację czasu wolnego, zapewnienie pomocy rodzinie, dzieciom i młodzieży sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami poprzez organizację zajęć profilaktycznych, socjoterapeutycznych, korekcyjnych i terapeutycznych oraz udzielanie doraźnej i kompleksowej pomocy osobom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych, które wynikają z dysfunkcji życia rodzinnego i sytuacji kryzysowych o charakterze losowym.

W 2021 roku ze wsparcia Centrum skorzystało łącznie **259 osób** (w tym 83 dzieci) spośród których 57 skierowano do uczestnictwa w grupach wsparcia. Dzieci i młodzież są rekrutowane do grup wsparcia przez pracowników socjalnych w drodze wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego z rodzicami lub opiekunami dziecka. Podstawę uczestnictwa w zajęciach stanowi kontrakt socjalny zawarty pomiędzy pracownikiem socjalnym

a rodzicem/opiekunem dziecka, określający zakres wsparcia. Decyzją Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie od 20 listopada 2020 roku do 21 marca 2021 roku działalność placówki została zawieszona. Centrum wznowiło swoją działalność od 22 marca 2021 roku. Początkowo organizacja pracy i wsparcie udzielane było z zastosowaniem komunikacji elektronicznej. Od 24 maja 2021 roku placówka wznowiła działalność stacjonarną z zachowaniem reżimu sanitarnego.

5. Potrzeby i rekomendacje w zakresie wspierania rodziny

Analizując coraz szerzej opisywane, tak gospodarczo-ekonomiczne jak również psychologiczne, skutki pandemii choroby COVID-19, należy się spodziewać nasilenia potrzeb rodzin w zakresie wsparcia w różnych zakresach. Rekomenduje się realizację zadań profilaktycznych, terapeutycznych i interwencyjnych dotyczących kryzysów rodzinnych i niewydolności opiekuńczo-wychowawczej lubelskich rodzin.

Pandemia trwająca przez cały 2021 rok skutkowałą wzrostem trudności zarówno w obszarze przeżyć emocjonalnych dzieci, młodzieży i dorosłych, jak i trudności relacyjnych w małżeństwach i rodzinach. Dlatego pomoc psychologiczna okazała się niezbędna również dla tych osób, które dotychczas korzystały z zasobów własnych. Liczni klienci Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, którzy korzystali z jej pomocy w latach minionych i już zakończyli proces terapii, powrócili w związku z napięciem i niepewnością wywołanych pandemią. Wszystko to spowodowało wydłużenie listy oczekujących na pomoc, ponieważ aktualne zasoby kadrowe nie pozwalają na szybkie udzielenie wsparcia oczekującym osobom. Niezbędnym jest uwzględnienie w najbliższej przyszłości zwiększenia etatów psychologicznych w Specjalistycznej Poradni dla Rodzin MOPR w Lublinie, ponieważ obecny okres oczekiwania na pomoc psychoterapeutyczną wynosi około 9 miesięcy. Kryzys psychologiczny w jakim, w związku z pandemią, od dwóch lat są mieszkańcy miasta Lublin wymaga starania o udostępnienie dostępu do usług psychoterapeutycznych.

Jak wynika z bieżącej analizy, liczba miejsc w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ośrodku wsparcia w formie domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz ośrodku wsparcia w formie schroniska dla bezdomnych kobiet w pełni zabezpiecza bieżące potrzeby. Obłożenie w stosunku do maksymalnej liczby miejsc w ww. placówkach potwierdza zasadność funkcjonowania tych ośrodków w obecnej strukturze miejsc. Z tego powodu w 2022 roku przewiduje się utrzymanie liczby miejsc na obecnym poziomie.

Zgodnie z zapisami ustawy, jeden asystent rodziny w tym samym czasie może objąć wsparciem maksymalnie 15 rodzin. Mając na uwadze, iż liczba rodzin wymagających wsparcia jest duża koniecznym może się okazać zwiększenie zatrudnienia na stanowisku asystenta rodziny. W tym celu należy systematycznie pozyskiwać dodatkowe środki finansowe, nie tylko na zatrudnienie asystentów (ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych), ale również na ich szkolenie z uwagi na specyfikę nowych zadań. Należy podkreślić, iż funkcja asystenta rodziny pełni istotną rolę we wspieraniu rodzin naturalnych, w których pojawiają się problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Wskazane jest motywowanie podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego do rozszerzania oferty w ramach prowadzonej działalności zdalnej, w trakcie stanu epidemii w kraju. Ponadto wspieranie podejmowanych przez podmioty pozarządowe działań zmierzających do pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na sfinansowanie dodatkowej działalności placówek wsparcia dziennego w celu zwiększania atrakcyjności zajęć oferowanych dla dzieci i młodzieży, a także zapobiegania fluktuacji kadry w placówkach i dbałości o jej profesjonalizm.

W ramach rozwoju systemu wspierania rodziny za istotne należy także uznać kontynuowanie działań w celu pozyskania rodzin wspierających i motywowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych do korzystania z tej formy pomocy. Istotna wydaje się także realizacja spotkań grupy wsparcia dla takich rodzin naturalnych, o ile będzie to możliwe i bezpieczne w kontekście zagrożenia epidemiologicznego.

II. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu z wyjątkiem sytuacji nagłych, interwencyjnych, o których mowa w art. 35 ust. 2, art. 58 ust.1 pkt 2 i 3 oraz art. 103 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje w ostateczności, po wyczerpaniu wszystkich gwarantowanych przepisami możliwości wsparcia rodziny naturalnej.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

1. Rodzinna piecza zastępcza

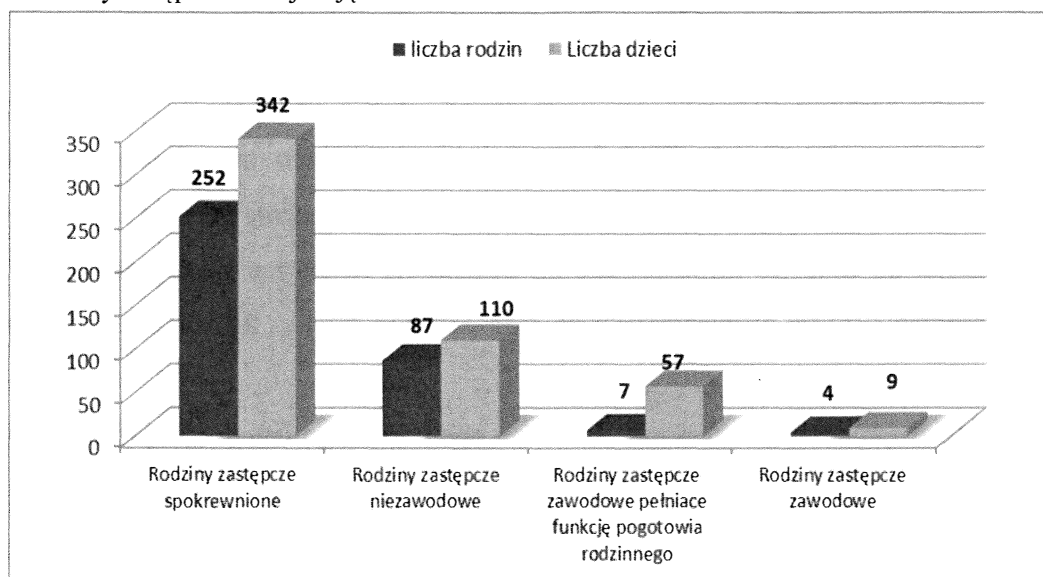
Zgodnie z Zarządzeniem Nr 1122/2011 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 24 listopada 2011 roku, zmienionego zarządzeniem Nr 52/11/2013 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 15 listopada 2013 r., Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie został wyznaczony organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Mieście Lublin.

1.1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinnych formach jest jednym z podstawowych zadań własnych powiatu. W trakcie roku **2021** na terenie Miasta Lublin funkcjonowało łącznie **348 rodzin zastępczych**⁶ w których przebywało **518 dzieci** (w tym 43 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością). Wśród dzieci przebywających w rodzinach zastępczych 456 pochodziło z Lublina, a 62 z innych powiatów. Najliczniejszą grupę stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione (**252**) w których wychowywało się **342 dzieci**. Rodzin zastępczych niezawodowych było **87**, a pod ich opieką pozostawało **110 dzieci**. Ponadto w Mieście Lublin funkcjonowało **11 rodzin** zastępczych zawodowych, przebywało w nich **66 dzieci**, w tym 7 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego (57 dzieci). W 2021 roku rozwiązane zostały 2 umowy z rodzinami zastępczymi zawodowymi (z uwagi na ich przejście na emeryturę), w tym 1 z rodziną zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego.

⁶ Wykazano rzeczywistą liczbę rodzin - dwie rodziny pełniły jednocześnie funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej. Ponadto w roku 2021 dwie rodziny nie otrzymywały świadczeń finansowych (realizacja wypłat rozpoczęła się w styczniu 2022 r.). Natomiast na dzień 31 grudnia 2021 roku na terenie Miasta Lublin funkcjonowało 319 rodzin zastępczych w których przebywało 457 dzieci.

Wykres 1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W funkcjonujących na terenie Miasta Lublin rodzinach zastępczych w 2021 roku na mocy orzeczeń sądu umieszczono 88 dzieci.

W okresie sprawozdawczym z rodzin zastępczych odeszło łącznie 61 dzieci, w tym:

- 6 dzieci powróciło do rodzin naturalnych,
- 6 dzieci zostało przysposobionych,
- 17 dzieci umieszczono w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 4 dzieci zostało umieszczonych w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,
- 3 dzieci z innych powodów (zmiana miejsca zamieszkania - przeprowadzka poza Miasto Lublin oraz śmierć opiekuna zastępczego).

Ponadto w roku 2021 rodziny zastępcze opuściło 25 pełnoletnich wychowanków.

1.2. Świadczenia dla lubelskich rodzin zastępczych

Zgodnie ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2022 poz. 447), oraz Obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 10 marca 2021 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej, rodzinom zastępczym przysługują następujące świadczenia obligatoryjne:

- **świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej na dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej niezawodowej i rodzinie zastępczej zawodowej (1 052,00 zł miesięcznie – do dnia 31 maja 2021 r., 1 131,00 zł miesięcznie – od dnia 1 czerwca 2021 r.,**

- **świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej** (694,00 zł miesięcznie – do dnia 31 maja 2021 r., 746,00 zł miesięcznie od dnia 1 czerwca 2021 r.),
- **dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności** (211,00 zł miesięcznie do dnia 31 maja 2021 r., 227,00 zł miesięcznie od dnia 1 czerwca 2021 r.)
- **dodatek na dziecko umieszczone na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich** (211,00 zł miesięcznie do dnia 31 maja 2021 r., 227,00 zł miesięcznie od dnia 1 czerwca 2021 r.),
- **środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego dla rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej** (w przypadku pobytu w rodzinie zastępczej powyżej 3 dzieci).

Ponadto rodziny zastępcze otrzymują świadczenia w postaci dodatku wychowawczego oraz świadczenia dobry start. Informacje na ten temat znajdują się na stronach 28 – 29 niniejszego opracowania.

Rodziny zastępcze mogą otrzymać również następujące świadczenia fakultatywne: dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka – raz w roku, świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo, świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo, jak również świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (w przypadku rodzin zawodowych).

W sprawie tych świadczeń na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wydano łącznie **1 336 decyzji administracyjnych**, w tym:

- 240 decyzji dotyczących przyznania świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – świadczenia obligatoryjne,
- 416 decyzji zmieniających decyzje przyznające świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – świadczenia obligatoryjne,
- 69 decyzji uchylających decyzje przyznające świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- 3 decyzje dotyczące świadczeń nienależnie pobranych,
- 17 decyzji przyznających środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego – świadczenie obligatoryjne (w przypadku pobytu w rodzinie powyżej 3 dzieci),

- 81 decyzji przyznających jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - świadczenia fakultatywne,
- 2 decyzje odmowne dotyczące jednorazowego świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – świadczenia fakultatywne,
- 508 decyzji w sprawie dodatku wychowawczego dla rodzin zastępczych.

W 2021 roku wypłacono 5 989 świadczeń na dzieci przebywające w lubelskich rodzinach zastępczych na łączną kwotę 4 798 851,33 zł⁷, z tego:

- 4 211 661,09 zł na świadczenia dla dzieci pochodzących z terenu Miasta Lublin,
- 587 190,24 zł na świadczenia dla dzieci pochodzących z 25 innych powiatów, a przebywających w lubelskich rodzinach zastępczych. Wydatki na te świadczenia są refundowane przez powiaty pochodzenia dzieci. Zgodnie z ustawą koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej ponosi powiat pochodzenia dziecka.

Szczegółowe zestawienie wypłaconych świadczeń zawarto w tabeli nr 10 na stronie 33.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie wypłacał w okresie styczeń – grudzień 2021 r. świadczenia dla 346⁸ rodzin zastępczych zamieszkałych na terenie Miasta Lublin na 512⁹ dzieci, w tym:

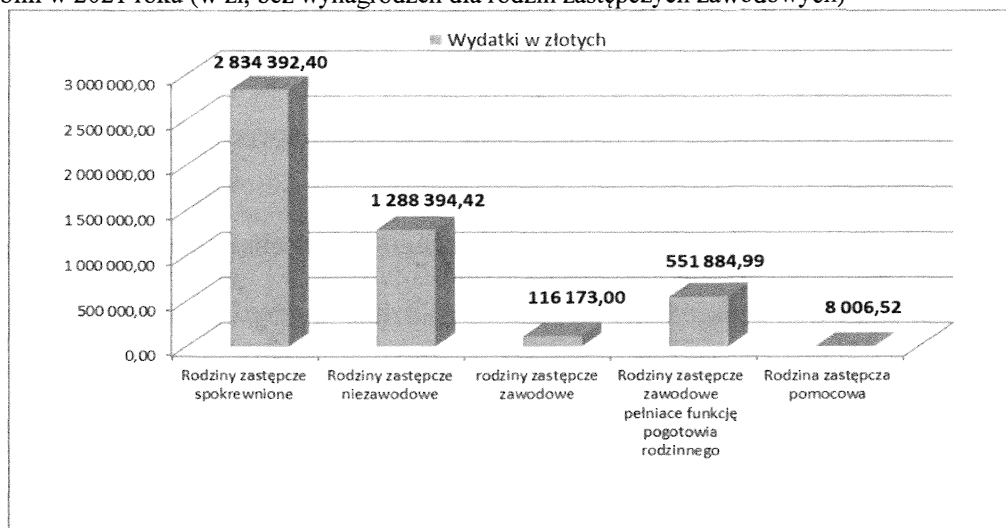
- dla 251 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których przebywało 339 dzieci,
- dla 86 rodzin zastępczych niezawodowych, w których przebywało 110 dzieci,
- dla 11 rodzin zastępczych zawodowych, w których przebywało 69 dzieci, w tym:
 - 7 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego w których przebywało 60 dzieci,
 - 4 rodziny zastępcze zawodowe, w których przebywało 9 dzieci.

⁷ Ujęto świadczenia wypłacone rodzinom zastępczym, bez wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych.

⁸ Wykazano rzeczywistą liczbę rodzin - dwie rodziny zastępcze pełnią funkcję zarówno rodziny zastępczej spokrewnionej i rodziny zastępczej niezawodowej.

⁹ Wykazano rzeczywistą liczbę dzieci. W ciągu 2021 roku 6 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych zawodowych przeszło do rodzin zastępczych niezawodowych.

Wykres 2. Wydatki na świadczenia dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin w 2021 roku (w zł, bez wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych)

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W roku 2021 w 47 lubelskich rodzinach zastępczych, na podstawie porozumień zawartych z 25 powiatami, przebywało 62 dzieci z terenu innych powiatów.

Tabela 5. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2021 roku

Lp.	Nazwa powiatu	Liczba rodzin zastępczych na terenie Miasta Lublin	Liczba dzieci z innych powiatów na terenie Miasta Lublin
1	Białgorajski	2	2
2	Łukowski	1	1
3	Radzyński	1	1
4	Zamojski	1	1
5	Niżański	1	1
6	Łęczyński	3	3
7	Lubartowski	2	2
8	Puławski	3	3
9	Lubelski	8	11
10	M. Chełm	1	1
11	Kraśnicki	3	5
12	Kolbuszowski	1	1
13	Pilski	1	4
14	Chełmski	2	2
15	M. Zamość	1	1
16	Świdnicki	6	7
17	Siedlecki	1	2
18	Radomski	1	1
19	Rycki	1	4
20	Włodawski	1	1
21	Pruszkowski	1	2
22	Opatowski	1	1
23	Miński	1	1
24	Nyski	1	1

25	Opolski	3	3
	razem:	48 ¹⁰	62

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Wydatki na opiekę i wychowanie 1 dziecka cudzoziemskiego przebywającego w rodzinie zastępczej spokrewnionej na terenie Miasta Lublin w okresie styczeń – grudzień 2021 r. wyniosły 8 692,00 zł. Środki na ten cel zapewniał budżet państwa w ramach zadań zleconych z administracji rządowej wykonywanych przez powiat.

Tabela 6. Wydatki na opiekę i wychowanie 1 dziecka cudzoziemskiego

Liczba rodzin	1	1 rodzina zastępcza spokrewniona z 1 dzieckiem.
Liczba dzieci	1	
Liczba świadczeń	12	
Wartość świadczeń	8 692,00 zł	Środki finansowe zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Dzieci pochodzące z terenu Miasta Lublin mogą zostać umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu, podobnie jak rodziny zamieszkujące na terenie Lublina mogą zostać ustanowione rodzinami zastępczymi dla dzieci pochodzących z innych powiatów. Wynika to, m. in. z faktu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych mieszkających w innych powiatach, lub też z braku rodzin zastępczych gotowych na przyjęcie dzieci w ich miejscu zamieszkania. Informacje dotyczące lubelskich dzieci umieszczonych na podstawie porozumień w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach znajdują się na str. 45 niniejszego opracowania.

Realizacja dodatku wychowawczego dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych

Zgodnie z art. 80 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko do ukończenia 18 roku życia, przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwany dalej „dodatkiem wychowawczym”. Zgodnie z art. 87 ust. 1 i 1a ustawy, dodatek wychowawczy przyznaje się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia. Prawo do dodatku wychowawczego ustala się na okres 12 miesięcy. W związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2022 roku zmian do ustawy

¹⁰ Faktyczna liczba rodzin wynosi 47 (w jednej rodzinie umieszczone jest dziecko pochodzące z powiatu lubelskiego i dziecko pochodzące z powiatu pruszkowskiego).

o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powiaty będą zajmować się obsługą dodatków do 31 maja 2022 roku, a wszystkie wydane decyzje wygasną z mocy prawa z dniem 31 maja 2022 r.

W okresie sprawozdawczym kontynuowano wypłaty świadczeń przysługujących na podstawie wniosków złożonych w latach 2016 - 2020. W 2021 roku 44 rodziny zastępcze złożyły 60 nowych wniosków o przyznanie dodatku wychowawczego dla 87 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin. W sprawie dodatku wychowawczego wydano łącznie 508 decyzji administracyjnych, w tym:

- 449 decyzji przyznających świadczenie,
- 57 decyzji uchylających przyznanie świadczenia (z powodu opuszczenia przez dziecko rodzinnej pieczy zastępczej realizowanej na terenie Miasta Lublin),
- 2 decyzje o nienależnie pobranym świadczeniu.

Tabela 7. Realizacja dodatku wychowawczego dla dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin w 2021 roku

Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Wyplacona kwota
293	440	4 410	2 176 955,47 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2021 roku wypłacono łącznie 4 410 świadczeń dodatku wychowawczego dla 440 dzieci przebywających w 293 lubelskich rodzinach zastępczych, na kwotę **2 176 955,47 zł**.

Świadczenia w ramach programu „Dobry Start” dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych

Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 1 i 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061), zwanego dalej „rozporządzeniem”, świadczenie dobry start przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinny dom dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych – raz w roku na dziecko, osobom uczącym się – raz w roku. Na podstawie § 4 ust. 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia, świadczenie dobry start przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia: przez dziecko lub osobę uczącą się 20. roku życia oraz do ukończenia przez dziecko lub osobę uczącą się 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Według § 5 ust. 1 rozporządzenia, świadczenie dobry start przysługuje osobom, o których mowa w § 4 ust. 1, w wysokości 300,00 zł.

Rok 2021 przyniósł zmiany w programie „Dobry Start”, Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, począwszy od roku szkolnego 2021/2022 realizację Programu prowadzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Według nowych zasad, wnioski o świadczenie dobry start można składać do ZUS wyłącznie drogą elektroniczną przez portal informacyjno-usługowy Emp@tia, bankowość elektroniczną lub portal PUE ZUS.

W związku z tą zmianą w 2021 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie nie wpłynął żaden wniosek o wypłatę świadczenia dobry start dla rodzin zastępczych, jednak w miesiącu styczniu 2021 r. zostały wypłacone 2 świadczenia w łącznej wysokości 600,00 zł, na podstawie wniosków złożonych przez rodziny zastępcze w 2020 roku.

1.3. Rodziny pomocowe

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, są wspierane przez rodziny pomocowe. Pomoc ta ma charakter tymczasowy, a podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa zawarta między starostą a rodziną pomocową.

Rodziną pomocową może zostać:

1. rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka;
2. małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

Rodziny takie, na mocy art. 73 ustawy, sprawują czasowo opiekę nad dzieckiem w szczególności w okresie niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu, czy też w sytuacji wystąpienia nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie.

W okresie styczeń – grudzień 2021 r. wypłacono wynagrodzenia¹¹ w kwocie **705,28 zł** dla 1 rodziny, z którą podpisano 3 umowy o pełnienie funkcji rodziny pomocowej na czas niesprawowania opieki nad dziećmi przez 2 rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. W okresie sprawozdawczym opieką rodzin pomocowych zostało objętych 9 dzieci, na które wypłacono 9 świadczeń na kwotę **8 006,52 zł**.

¹¹ Art. 85 ust.6 „Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej, otrzymuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 20% otrzymywanego wynagrodzenia miesięcznie”.
Art. 85. ust. 7 „Rodzina zastępcza niezawodowa oraz małżonkowie lub osoba, o których mowa w art. 74 ust.1 pkt2, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej otrzymują miesięcznie świadczenie w wysokości nie niższej niż 20% kwoty, o której mowa w ust.1”.
Art. 85 ust. 8 „Świadczenia, o których mowa w ust.6 i 7, przysługują w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka w danym miesiącu kalendarzowym”.

Tabela 8. Wydatki na rodziny pomocowe w 2021 roku

Wyszczególnienie		Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Lublina ogółem			
1	Rodziny pomocowe, z tego:	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin pomocowych	Liczba dzieci objętych opieką
1.1	świadczenia na dziecko	9	8006,52	1	9
1.2	wynagrodzenie rodziny pomocowej	3	705,28	1	9
2.	RAZEM:	12	8711,8	1	9

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

1.4. Osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich

Zgodnie z art. 57 ust. 1a ustawy, w przypadku gdy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej przebywa więcej niż 3 dzieci, na wniosek rodziny zastępczej, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Tabela 9. Wydatki na zadania własne – wynagrodzenia dla osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich

Wyszczególnienie		Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Lublina ogółem			
1.	Osoby do pomocy	Liczba wypłaconych wynagrodzeń	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób z którymi zawarto umowę	Liczba rodzin objętych wsparciem
1.1	wynagrodzenie	57	44 591,91 zł	5	5

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W okresie styczeń – grudzień 2021 r. podpisano **7 umów** (3 umowy zawarte w 2020 roku z okresem obowiązywania od 1 stycznia 2021 roku i 4 umowy zawarte w 2021 r.) z 5 osobami o świadczenie usług polegających na pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w zawodowych rodzinach zastępczych, w których na dzień podpisania umowy przebywało powyżej 3 dzieci, ze stawką za godzinę usług 18,30 zł (kwota obowiązująca w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.). Wymiar godzinowy usług wynosił dla jednej osoby nie więcej niż 40 godzin miesięcznie. Z tej formy pomocy w 2021 r. skorzystało 5 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, w których umieszczono więcej niż 3 dzieci. W 2021 roku wydatki wyniosły **44 591,91 zł**.

1.5. Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych

W Mieście Lublin w 2021 roku funkcjonowało **11 rodzin** zastępczych zawodowych, w tym: 7 pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 4 rodziny zastępcze zawodowe. Na podstawie zawartej umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej przysługuje miesięczne wynagrodzenie.

Od dnia 1 kwietnia 2019 roku rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego otrzymują wynagrodzenia w wysokości 3 100,00 zł brutto miesięcznie. Natomiast rodziny zastępcze zawodowe otrzymują wynagrodzenia w wysokości 2 700,00 zł brutto miesięcznie.

Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, zgodnie z art. 85 ust. 5, otrzymują dodatek w wysokości 20% otrzymywanego wynagrodzenia, jeżeli w rodzinie zastępczej przebywa w okresie dłuższym niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż troje dzieci lub co najmniej jedno dziecko, o którym mowa w art. 81 ustawy (dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności).

W roku 2021 wynagrodzenia wszystkich **11 rodzin zastępczych zawodowych**, zgodnie z zawartymi umowami wyniosły łącznie **480 179,53 zł**, z tego:

- dla rodzin zastępczych zawodowych – 142 079,62 zł (4 rodziny),
- dla rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego – 338 099,91 zł (7 rodzin).

Tabela 10. Wydatki na rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin w okresie I – XII 2021 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE		Zadania własne				Zadania przejęte od od innych JST do realizacji na podstawie porozumień i umów				RODZINY ZASTĘPCZE i RODZINNE DOMY DZIECKA FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE LUBLINA OGÓLEM			
		LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ [ZŁ]	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ [ZŁ]	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ [ZŁ]	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
L.p.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	14	15	16	17
1	RODZINY ZASTĘPCZE - OGÓLEM	5 421	4 683 834,10	300	456	681	587 190,24	47	62	6 102	5 271 024,34	346*	512**
2	RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE I NIEZAWODOWE OGÓLEM, z tego:	4 656	3 535 596,58	291	387	681	587 190,24	47	62	5 337	4 122 786,82	338	449
2.1	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, w tym:	3 725	2 602 030,93	229	307	325	232 361,47	23	32	4 050	2 834 392,40	251	339
2.1.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	3 405	2 526 749,18	229	307	320	229 761,47	23	32	3 725	2 756 510,65	251	339
2.1.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	293	64 281,75	22	26	0	0,00	0	0	293	64 281,75	22	26
2.1.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.1.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	27	11 000,00	21	27	5	2 600,00	2	5	32	13 600,00	23	32
2.1.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.1.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.2	Rodziny zastępcze niezawodowe z dzieckiem, w tym:	931	933 565,65	62	80	356	354 828,77	24	30	1 287	1 288 394,42	86	110
2.2.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	847	911 926,91	62	80	319	344 202,06	24	30	1 166	1 256 128,97	86	110
2.2.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	71	15 238,74	7	7	34	7 126,71	4	4	105	22 365,45	11	11
2.2.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.2.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	13	6 400,00	8	13	3	3 500,00	3	3	16	9 900,00	11	16
2.2.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.2.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0

	zamieszkania												
2.2.7	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3	RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE OGÓLEM, z tego:	765	1 148 237,52	11	69	0	0,00	0	0	765	1 148 237,52	11	69
3.1	Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	151	258 252,62	4	9	0	0,00	0	0	151	258 252,62	4	9
3.1.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	106	116 173,00	4	9	0	0,00	0	0	106	116 173,00	4	9
3.1.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.1.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.1.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.1.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.1.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.1.7	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.1.8	świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.1.9	wynagrodzenie za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej	45	142 079,62	4	9	0	0,00	0	0	45	142 079,62	4	9
3.2	Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, z tego:	614	889 984,90	7	60	0	0,00	0	0	614	889 984,90	7	60
3.2.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	476	494 572,52	7	60	0	0,00	0	0	476	494 572,52	7	60
3.2.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	18	3 756,93	3	3	0	0,00	0	0	18	3 756,93	3	3
3.2.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.2.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	25	11 500,00	4	25	0	0,00	0	0	25	11 500,00	5	25
3.2.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.2.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.2.7	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	18	42 055,54	6	44	0	0,00	0	0	18	42 055,54	6	44

3.2.8	świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.2.9	wynagrodzenie za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej	77	338 099,91	7	60	0	0,00	0	0	77	338 099,91	7	60

UWAGI:

- 1) dane wykazane narastająco, uwzględniono wszystkie rodziny i dzieci w nich przebywające w okresie sprawozdawczym, które otrzymały pomoc finansową;
 - 2) w wypadku rodziny, która pełni podwójną funkcję (np. jednocześnie rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej) należy wykazać ją zarówno w wierszu nr. 2.1 jak i w wierszu 2.2, a w wierszu nr 2 wykazać faktyczną liczbę;
 - 3) przez "LICZBA DZIECI" należy rozumieć dzieci objęte rodzinną pieczęcią zastępczą;
 - 4) Uwzględniono wydatki z realizacji umów dofinansowanych środkami z budżetu państwa;
 - 5) Nie uwzględniono wydatków w ramach POKL.
- *Liczba rzeczywista rodzin. Dwie rodziny zastępcze pełnią funkcję zarówno rodziny zastępczej spokrewnionej i rodziny zastępczej niezawodowej.
**Liczba rzeczywista dzieci . W ciągu 2021 roku 6 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych zawodowych przeszło do rodzin zastępczych niezawodowych.

1.6. Pozostałe formy wsparcia rodzin zastępczych i działania na rzecz rozwoju systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin

W ramach działań na rzecz rodzin zastępczych i rozwoju systemu pieczy zastępczej, Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej realizował wiele innych zadań, które zaprezentowano niniejszym podrozdziale.

Projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”

W 2021 roku kontynuowano realizację Projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19. W dniu 27 sierpnia 2020 r. została podpisana umowa Nr 1123 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój lata 2014-2020 – Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnych, PI 9iv: Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, pomiędzy Wojewodą Lubelskim a Miastem Lublin.

W ramach projektu objęto wsparciem **310 rodzin zastępczych** (w tym 226 rodzin zastępczych spokrewnionych, 73 rodziny zastępcze niezawodowe i 11 rodzin zastępczych zawodowych) w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19.

W ramach projektu przekazano łącznie:

- 93 sztuk sprzętu komputerowego dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Umowy w sprawie użyczenia sprzętu komputerowego z rodzinami zastępczymi zostały zawarte do dnia 30 września 2025 r,
- 8 290 maseczek, 42 400 rękawiczek, 843 litrów środków dezynfekcyjnych,
- wyposażono 7 miejsc kwarantanny/izolacji.

W roku 2021 na skutek zmiany zarządzenia opiekuńczego lub zmianę miejsca zamieszkania poza Miasto Lublin wypowiedziano umowy w sprawie użyczenia sprzętu komputerowego rodzinom zastępczym, który następnie został przekazany 6 innym rodzinom zastępczym zamieszkującym na terenie Miasta Lublin.

Wspieranie i poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą

Tematyka porad dotyczyła:

- w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, współpracy rodziny zastępczej z rodziną naturalną dziecka, sposobów skutecznego

komunikowania się w rodzinie, przezwyciężania trudności szkolnych dziecka, poszerzania kompetencji wychowawczych;

- w ramach poradnictwa pedagogicznego: problemów wychowawczych wynikających z historii życia dziecka, kontaktów opiekunów zastępczych z rodziną naturalną dziecka, postaw rodziców zastępczych wobec problemów dziecka, metod wychowawczych stosowanych przez opiekunów zastępczych, kierowania rodzin zastępczych do lekarzy specjalistów, specjalistycznej pomocy psychologicznej i pedagogicznej, udzielania wskazówek o możliwości skierowania dzieci do placówek specjalistycznych i wsparcia dziennego.

Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

W 2021 roku rozpoczęło się szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej pt. „PRIDE: Rodzinna Piecza Zastępcza” prowadzone przez pracowników Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Przeprowadzono w siedzibie Działu dwie sesje szkoleniowe (w dniu 29 listopada oraz w dniu 13 grudnia). W szkoleniu bierze udział 15 osób (9 rodzin).

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w systemie rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 129 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka. Przeprowadzono **842 oceny** sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i przekazano na piśmie **842 opinie** o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej do właściwych sądów. Ocen tych dokonano w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikacji planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb oraz oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Ocena dotyczyła **405 dzieci**. W przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat oceny dokonywano nie rzadziej niż co 3 miesiące. Sytuacja dzieci starszych podlegała ocenie nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

W ocenie sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej mogli uczestniczyć ich opiekunowie zastępczy, a także rodzice naturalni, jeżeli nie zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. O terminach posiedzeń zespołu oceniającego zawiadamiano rodziców biologicznych, opiekunów zastępczych dzieci, których sytuację oceniano oraz pracowników Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie. W procesie oceny brali udział psycholog, pedagog,

właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownik socjalny sekcji ds. wsparcia rodzin zastępczych, w przypadku kiedy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora, asystent rodziny w przypadku gdy rodzina naturalna była objęta asystenturą, pracownik socjalny pracujący z rodziną biologiczną dzieci, pracownik Sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym, w przypadku dzieci zbliżających się do osiągnięcia pełnoletności oraz pracownik Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie, w przypadku dzieci zgłoszonych do przysposobienia.

Z uwagi na ogłoszony w dniu 20 marca 2020 roku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, w celu zmniejszenia bezpośredniej obsługi interesantów posiedzenia w sprawie oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej odbywały się bez udziału osób z zewnątrz (odbywały się konsultacje telefoniczne).

Dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych w kontekście jakości sprawowanej przez nie opieki

Działając na podstawie art. 132 ustawy, dokonano oceny 89 rodzin zastępczych w odniesieniu do predyspozycji posiadanych przez opiekunów oraz jakości opieki sprawowanej nad powierzonymi im dziećmi. Oceny dokonywano w składzie: psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownik socjalny w sytuacji, gdy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora.

Działania diagnostyczno-konsultacyjne w celu pozyskiwania, szkolenia i kwalifikowania osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Psycholodzy zatrudnieni w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej przeprowadzili badania psychologiczne 70 osób będących kandydatami na rodziny zastępcze lub istniejącymi rodzinami zastępczymi. W 2021 r. wydano 48 opinii dotyczących motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym opinie sporządzone o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej. W celach diagnostycznych zakupiono Testy Kompetencji Rodzicielskich (zeszyty testowe oraz arkusze wyników), które przeznaczone są do pomiaru kompetencji rodzicielskich kandydatów i opiekunów zastępczych oraz Kwestionariusze do Oceny Kandydatów na Rodziców Adopcyjnych, Opiekunów Prawnych Mediatorów CUIDA (arkusze wyników, arkusze odpowiedzi oraz arkusze z instrukcją). Testy Kompetencji Rodzicielskich pozwalają na zidentyfikowanie

mocnych i słabych stron kandydatów oraz istniejących rodzin zastępczych oraz wychwylenie ewentualnych błędów popełnianych przez nich w procesie wychowania dzieci. Testy stosowane wspólnie z kwestionariuszem CUIDA pozwalają uzyskać pełniejszy obraz predyspozycji do rodzicielstwa zastępczego. Kwestionariusz CUIDA pozwala na ocenę zmiennych osobowościowych, stylów wychowania i zdolności danej osoby do zapewnienia odpowiedniej opieki dziecku biologicznemu, adoptowanemu, w rodzinie zastępczej, w placówce opiekuńczej, a także osobie starszej czy niepełnosprawnej. Kwestionariusz CUIDA oraz Testy Kompetencji Rodzicielskich zostały sfinansowane ze środków Miasta Lublin.

W 2021 roku Komisja ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka¹² odbyła 42 posiedzenia.

Wynikiem prac Komisji było:

- sporządzenie 42 protokołów dotyczących spełniania przez kandydatów wymogów, o których mowa w art. 42 ust. 1-3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (10 osób z 7 rodzin nie spełniało warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, o których mowa w art. 47 ust. 1-3 ustawy),
- sporządzenie 5 wstępnych akceptacji kandydatów (rodzin) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka (7 osób, 5 rodzin, spełniało warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej),
- wydanie 4 zaświadczeń kwalifikacyjnych dla 7 rodzin/kandydatów (7 osób) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

Sporządzanie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (zgodnie z art. 38 ust. 1 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

W roku 2021 psychologowie i pedagodzy sporządzili łącznie 92 diagnozy psychofizyczne dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W tym celu korzystano z licencji programu komputerowego KomKod moduł KORP – Karty Oceny Rozwoju Psychoruchowego – wystandaryzowane narzędzie diagnostyczne, przeznaczone do wstępnej oceny rozwoju dziecka, które są wykorzystywane do diagnoz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz KOZE – Karty Oceny Zachowania i Emocji.

¹²Działająca na podstawie Zarządzenia nr 196/2015 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dn. 31.12.2015 r., ze zmianami w sprawie powołania Komisji ds. kwalifikowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz ustalenia wzorów dokumentów obowiązujących w postępowaniu dotyczącym kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Sporządzanie (zgodnie z art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) rejestrów danych o osobach za rok 2021:

- zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Sporządzono 2 rejestry i przekazano je w dniach 5 lipca 2021 r. oraz 20 stycznia 2022 r. do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie i Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku. Pierwszy rejestr zawierał informacje na dzień 30 czerwca 2021 r. o 10 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 59 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 3 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 18 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywają pełnoletni wychowankowie. Uaktualniony na dzień 31 grudnia 2021 r. oraz przekazany w dniu 20 stycznia 2022 r. rejestr zawierał informacje o 9 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 60 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 3 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 20 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywali pełnoletni wychowankowie.

Przekazywanie do właściwych sądów wniosków o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania sytuacji prawnej (zgodnie z art. 47 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

W roku 2021 przekazano łącznie 10 wniosków o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej celem uregulowania ich sytuacji prawnej.

Sporządzanie pozwów o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w 2021 roku Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej sporządził łącznie 45 pozwów o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 54 dzieci pochodzących z Lublina i przebywających w rodzinach zastępczych. W związku z brakiem realizacji przez rodziców zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, przygotowano 12 wniosków do komorników o egzekucję świadczeń alimentacyjnych na rzecz 12 dzieci.

Działalność informacyjna, upowszechnianie wiedzy i promowanie ruchu rodzicielstwa zastępczego

W okresie sprawozdawczym do siedziby działu zgłosiło się 18 rodzin zamierzających podjąć starania o ustanowienie ich rodzinami zastępczymi, z którymi przeprowadzono 47 spotkań informacyjnych na temat warunków, jakie muszą spełniać kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Z uwagi na ogłoszony stan epidemii COVID-10 w 2021 roku nie odbyły się imprezy z okazji obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. W ramach promocji rodzicielstwa zastępczego rozwieszono plakaty na terenie Miasta Lublin oraz rozdawano ulotki, zachęcając mieszkańców Miasta Lublin do podjęcia się roli rodzica zastępczego.

Informacje na temat dzieci z uregulowaną sytuacją prawną

Do Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie przekazano informację na temat 22 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W informacjach tych uwzględniono opinię dotyczącą charakteru więzi łączącej dziecko z aktualnym opiekunem.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych z rodzinami zastępczymi oraz wychowankami umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej

W roku 2021 pracownicy socjalni Sekcji ds. wsparcia rodzin zastępczych prowadzili systematyczną pracę socjalną z rodzinami zastępczymi oraz wychowankami umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni przeprowadzali również wywiady środowiskowe z rodzinami zastępczymi, które ubiegały się o świadczenia z ustawy o pomocy społecznej oraz z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni pracowali z **204 rodzinami** zastępczymi, w których umieszczonych było **228 dzieci** (w tym pełnoletni wychowankowie, pozostający w rodzinie zastępczej). Odbyli **798 wizyt** w środowisku. Uczestniczyli w 292 spotkaniach, w czasie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 35 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych (na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 292 informacje o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 35 informacji o rodzinach zastępczych).

Zgodnie z Zarządzeniem nr 31/2020 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 16 marca 2020 r. oraz Zarządzeniem nr 55/2020 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie ograniczenia wykonywania zadań przez MOPR w Lublinie poprzez wdrożenie działań zmierzających do zmniejszenia bezpośredniej obsługi klientów, ustalono, że oceny sytuacji dzieci

umieszczonych w rodzinie zastępczej będą odbywały się bez udziału osób z zewnątrz. W niektórych przypadkach pracownicy uczestniczyli w ocenach w formie zdalnej.

Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, przygotowano i przesłano do właściwych sądów 246 informacji o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci. Pracownicy socjalni uczestniczyli również w posiedzeniach komisji ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Odpłatność rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin, oraz za pobyt dzieci z terenu Miasta Lublin w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów

Zgodnie z art. 193 ust. 1 cyt. ustawy, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości przyznanych świadczeń i dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art.

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. wydano łącznie 53 decyzje administracyjne odstępujące od ustalania opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej. Szczegółowe warunki wydawania decyzji o odstąpieniu od ustalania tej opłaty zawarte są w uchwale nr 428/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 r., w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt w pieczy zastępczej dziecka, które przed umieszczeniem w pieczy zastępczej zamieszkiwało na terenie Miasta Lublin.

W celu realizacji zadania sporządzono 96 zawiadomień o wszczęciu postępowania o ustalenie opłaty za pobyt w pieczy zastępczej dziecka. Z uwagi na konieczność ustalenia adresu zamieszkania rodziców dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej prowadzony był systematyczny kontakt z rodzinami zastępczymi, stała weryfikacja w dostępnych systemach informatycznych, jak również wystąpiono z wnioskami do Krajowego Rejestru Karnego i Urzędu Stanu Cywilnego.

Zgodnie z art. 193 ust. 1 cyt. ustawy, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości przyznanych świadczeń i dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art.

1.7. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W 2021 r. w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej zatrudnionych było **10 koordynatorów** rodzinnej pieczy zastępczej. Ogółem wydatki na ich zatrudnienie wyniosły **506 940,58 zł**.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali ze **166 rodzinami** zastępczymi, w których umieszczonych było **302 dzieci**. Odbyli **691 wizyt** w środowisku. Uczestniczyli w 550 spotkaniach, w trakcie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 54 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych. Na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 550 informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 54 informacje o rodzinach zastępczych. Zgodnie z Zarządzeniem nr 31/2020 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 16 marca 2020 r. oraz Zarządzeniem nr 55/2020 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie ograniczenia wykonywania zadań przez MOPR w Lublinie poprzez wdrożenie działań zmierzających do zmniejszenia bezpośredniej obsługi klientów, ustalono, że oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej odbywają się bez udziału osób z zewnątrz. W niektórych przypadkach pracownicy również uczestniczyli w ocenach w formie zdalnej.

Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, przygotowano i przesłano do właściwych sądów 299 informacji o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci.

Główne zadania zrealizowane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej polegały na:

- rozpoznawaniu sytuacji i potrzeb dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- rozpoznawaniu i ocenie jakości wykonywania przez opiekunów zastępczych zadań wynikających ze sprawowanej funkcji;
- motywowaniu i kierowaniu opiekunów zastępczych do skorzystania ze specjalistycznej pomocy (poradni psychologiczno-pedagogicznych, poradni logopedycznych, poradni specjalistycznych i rodzinnych, placówek wsparcia dziennego, ośrodków medycznych, fundacji i stowarzyszeń, punktu konsultacyjno-doradczego działającego w MOPR w Lublinie itp.) w celu wsparcia rodziny w zapewnieniu dzieciom odpowiednich warunków do rozwoju;
- poszukiwaniu pomocy w nauce dla dzieci poprzez kontakt ze świetlicami, wolontariuszami organizacji pozarządowych, poprzez motywowanie opiekunów do zapewnienia dzieciom korepetycji lub udziału w zajęciach wyrównawczych;

- motywowaniu, w wyjątkowych przypadkach, opiekunów zastępczych do zmiany placówek edukacyjnych dzieci na takie, które w sposób optymalny odpowiadałyby ich specjalnym potrzebom;
- motywowaniu dzieci do rozwijania zainteresowań;
- występowaniu do szkół z wnioskami o nadesłanie opinii o sytuacji szkolnej i wychowawczej dzieci oraz informacji o współpracy opiekunów zastępczych z placówkami edukacyjnymi;
- nawiązywaniu kontaktu z jego rodzicami biologicznymi w celu całościowego poznania sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej;
- udzielaniu pomocy w sytuacjach trudności wychowawczych sprawianych przez wychowanków;
- udzielaniu wsparcia dorosłym wychowankom rodzin zastępczych, którzy zamieszkują wspólnie z rodzinami zastępczymi objętymi pracą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z racji opieki nad innymi małoletnimi dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej;
- udzielaniu pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych poprzez pokierowanie ich do odpowiednich instytucji;
- czynnym udziale w realizacji projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”;
- wsparciu rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w czasie epidemii COVID-19;
- edukowaniu opiekunów i dzieci w zakresie zapobiegania rozprzestrzeniania się choroby;
- podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- przygotowywaniu i prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną zastępczą.

Zgodnie z art. 77 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koordynator rodzinnej pieczy zastępczej jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i poprzez samokształcenie.

Tabela 11. Podwyższanie kwalifikacji zawodowych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w 2021 roku

Lp.	Tematyka szkoleń, konferencji oraz warsztatów	Liczba koordynatorów
SZKOLENIA WEWNĘTRZNE		
1	Instruktaż stanowiskowy.	4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej daty szkoleń: 15.02.2021 r. 16.08.2021 r. 15.10.2021 r.
SZKOLENIA ZEWNĘTRZNE, GRUPY, KURSY		
1	Praca z rodziną zastępczą spokrewnioną, charakterystyczne cechy funkcjonowania. Wsparcie rodziny. Organizator ROPS Lublin.	1 koordynator data szkolenia 08.07.2021
2	Kontakt bezpośredni z rodziną, prowadzący: Judyta Kruk, Aleksandra Januszewicz, Związek Dużych rodzin trzy plus, ROPS Lublin, online	2 koordynatorów data szkolenia 28.10.2021 r. 17.12.2021 r.
3	Konferencja „Dziecko – dar i zadanie”. Organizator ROPS Lublin.	1 koordynator data konferencji 25.11.2021 r.

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Udział koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe był ograniczony z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju.

2. Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach

Zgodnie z art. 191 ustawy, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w innym powiecie. Podstawę zwrotu wydatków stanowi porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków.

Miasto Lublin w skali całego 2021 roku poniosło wydatki związane z refundacją wypłaconych świadczeń dla **101 dzieci**, które przebywały w rodzinnej formie pieczy zastępczej na terenie innych powiatów – w 69 rodzinach zastępczych (na mocy porozumień w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie, zawartych z 29 powiatami). W 2021 roku wydatki na ten cel wynosiły **1 374 514,35 zł**.¹³

¹³ W tym wydatki na wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych, rodzinne domy dziecka, rodziny pomocowe oraz osoby zatrudnione do pomocy przy sprawozdaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Tabela 12. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2021 roku

lp.	Powiat	Liczba rodzin na terenie innych powiatów	Liczba dzieci lubelskich na terenie innych powiatów	Oplata gminy	Oplata powiatu	Wydatki (koszt utrzymania dzieci lubelskich na terenie innych powiatów)
1	Biłgorajski	2	2	0,00	18 437,00	18 437,00
2	Częstochowski	1	1	6 428,00	6 428,00	12 856,00
3	Chrzanowski	1	1	6 388,59	6 388,64	12 777,23
4	Głogowski	1	1	0,00	16 869,60	16 869,60
5	Miasto Gdańsk	1	1	6 588,50	6 588,50	13 177,00
6	Hrubieszowski	1	1	0,00	13 177,00	13 177,00
7	Janowski	3	4	11 319,29	54 051,70	65 370,99
8	Krasnostawski	1	1	4 346,00	4 346,00	8 692,00
9	Kraśnicki	2	6	44 087,23	74 113,06	118 200,29
10	Kielce	1	1	1 812,25	16 310,33	18 122,58
11	Kołobrzeski	1	1	601,98	5 417,82	6 019,80
12	Kościański	1	1	0,00	30 278,45	30 278,45
13	Leski	2	5	16 280,72	88 021,03	104 301,75
14	Lubartowski	5	5	10 312,45	43 478,45	53 790,90
15	Lubelski	17	25	70 895,10	213 596,26	284 491,36
16	Łęczyński	7	11	26 239,66	72 584,65	98 824,31
	zwrot			-14,59	-131,38	-145,97
17	Opolski	3	7	39 104,64	91 668,16	130 772,80
18	Parczewski	1	1	0,00	17 126,10	17 126,10
19	Puławski	2	2	5 450,97	16 549,74	22 000,71
	zwrot			-413,59	-1 219,64	-1 633,23
20	Sokółski	1	1	4 346,00	4 346,00	8 692,00
21	Staszowski	1	2	13 177,00	13 177,00	26 354,00
22	Świdnicki	7	9	41 832,08	72 855,76	114 687,84
	zwrot			-1 745,37	-4 206,56	-5 951,93
23	Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie	2	3	6 167,70	33 363,30	39 531,00
24	Wielicki	1	1	0,00	70 733,48	70 733,48
25	Wołomiński	2	4	11 416,48	36 001,62	47 418,10
26	Zamojski	1	1	0,00	12 337,87	12 337,87
27	Miasta Rzeszów	1	1	2 607,60	6 084,40	8 692,00
28	Miasto Zamość	1	2	1 402,65	1 402,67	2 805,32
29	Słubicki	1	1	3 973,00	3 973,00	7 946,00
	zwrot			-1 119,00	-1 119,00	-2 238,00
	razem:	71 ¹⁴	102 ¹⁵	331 485,34	1 043 029,01	1 374 514,35

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

¹⁴ Faktyczna liczba rodzin wynosi 69. Jedna rodzina pełni funkcję spokrewnionej i niezawodowej, w czasie roku zmiana rodziny zastępczej.

¹⁵ Jedno dziecko wykazane 2 razy, faktyczna liczba dzieci – 101 (zmiana rodziny zastępczej).

Wśród dzieci, za które Miasto Lublin ponosiło odpłatność w 2021 roku było **1 dziecko cudzoziemskie**, które przebywało w niezawodowej rodzinie zastępczej na terenie powiatu lubartowskiego, wysokość wydatków stanowiła kwota **13 177,00 zł** (12 świadczeń) Środki na ten cel pochodziły z budżetu państwa.

3. Instytucjonalna piecza zastępcza

Zgodnie z art. 93 ustawy, instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

3.1. Placówki opiekuńczo–wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Prowadzenie regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego należy do zadań samorządu województwa.

Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie Miasta Lublin jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej.¹⁶

Zgodnie z art. 101 ustawy, placówka opiekuńczo-wychowawcza może być prowadzona, jako placówka typu:

- socjalizacyjnego;
- interwencyjnego¹⁷;
- specjalistyczno–terapeutycznego¹⁸;
- rodzinnego¹⁹.

¹⁶ Art. 93 ust. 4 ustawy: „Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- 1) zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- 2) realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- 3) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- 4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- 5) zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- 6) obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- 7) zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.”

Wszystkie typy placówek opiekuńczo - wychowawczych wykonują powyższe zadania, ponadto placówki typu interwencyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego, rodzinnego realizują dodatkowe zadania opisane w dalszej części przypisu.

¹⁷ Art. 103. „Zadaniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki”

¹⁸ Art. 105. „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

- 1) legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii;
- 3) wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.”

¹⁹ Art. 102. „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego:

- 1) wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się;
- 2) umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;
- 3) współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.”

Placówka opiekuńczo–wychowawcza może łączyć zadania placówek typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno–terapeutycznego.

W 2021 roku w Lublinie funkcjonowało **20 placówek opiekuńczo–wychowawczych**.

Były to:

- 1) 3 placówki socjalizacyjne,
- 2) 4 placówki rodzinne,
- 3) 12 placówek łączących funkcję placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej,
- 4) 1 placówka interwencyjna.

Miasto Lublin wg. stanu dzień 31.12.2021 r. prowadziło 15 placówek (1 socjalizacyjną, 1 interwencyjną, 1 rodzinną, 12 łączących funkcje socjalizacyjną i interwencyjną). Na podstawie umowy zlecającej podmiotom pozarządowym ich prowadzenie, działało 5 placówek: 2 placówki socjalizacyjne (Dom Młodzieży SOS nr 1 i Dom Młodzieży SOS nr 2) i 3 placówki typu rodzinnego (Dom im. Matki Weroniki, Rodzinny Dom im. św. Dominika oraz Rodzinny Dom im. Serca Jezusa). Umowy zlecające podmiotom pozarządowym prowadzenie w Lublinie placówek opiekuńczo–wychowawczych obowiązują do 31 marca 2023 roku.

Placówki opiekuńczo–wychowawcze dysponowały łącznie **242 miejscami**. W ciągu 2021 roku umieszczonych było w nich łącznie **322 dzieci**, (w tym **270** dzieci w placówkach prowadzonych przez Miasto Lublin), z których 101 pochodziło spoza Lublina.

Wszystkie placówki opiekuńczo–wychowawcze funkcjonujące w Lublinie spełniają standardy, zgodnie z art. 95 pkt.3 ustawy z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 poz. 447) „w placówce opiekuńczo–wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno–terapeutycznego można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej”.

Comiesięcznie przekazywano do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie informacje o liczbie wolnych miejsc w poszczególnych placówkach opiekuńczo–wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

W 2021 roku wysokość dofinansowania funkcjonowania placówek opiekuńczo–wychowawczych działających na zlecenie Miasta Lublin wyniosła **1 758 435,46 zł** (w tym, **1 094 070,99 zł** dofinansowanie wydatków na utrzymanie 31 dzieci pochodzących z innych powiatów).

Tabela 13. Placówki opiekuńczo–wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2021 roku

Placówki opiekuńczo – wychowawcze			Prowadzone przez Miasto Lublin				Działające na zlecenie Miasta Lublin		
			Liczba miejsc 31.12.2021		Liczba dzieci korzystających w 2021 roku		Liczba miejsc 31.12.2021r.	Liczba dzieci korzystających w 2021 roku	
			ogółem	W tym: interwencyjnych	ogółem	w tym spoza Lublina		ogółem	w tym spoza Lublina
opiekuńczo –wychowawcze	socjalizacyjne	Dom dla Dzieci „Przyłądek”	14		15				
		Dom Młodzieży SOS nr 1 i nr 2					28	30	23
	rodzinne	Rodzinny Dom Dziecka	8		8				
		Dom im. Matki Weroniki					8	8	2
		Rodzinny Dom im. Serca Jezusa					6	6	4
		Rodzinny Dom im. św. Dominika					8	8	2
	socjalizacyjne i interwencyjne	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka I							
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka II							
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka III							
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka IV							
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka V							
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka VI							
		Dom Rodzinny Nr 1							
		Dom Rodzinny Nr 2							
		Dom Rodzinny Nr 3	156	35	220	62			
		Dom Rodzinny Nr 4							
	interwencyjne	Interwencyjna Placówka opieki nad dzieckiem	14	14	27	8			
		Razem placówki opiekuńczo - wychowawcze	192	49	270	70	50	52	31

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W sprawie przyjęcia do placówki opiekuńczo–wychowawczej (typu socjalizacyjnego lub rodzinnego) funkcjonującej na terenie Lublina dziecka pochodzącego z terenu innego powiatu oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na utrzymanie dziecka

w placówce zawierane są porozumienia między Miastem Lublin a właściwym powiatem. Łączna kwota zobowiązań powiatów na rzecz Miasta Lublin za 2021 rok, wynikająca z realizacji porozumień wyniosła **3 460 876,81 zł**.

Zobowiązania powiatów na rzecz Miasta Lublin z tytułu wydatków na utrzymanie dzieci z nich pochodzących, a przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych realizujących zadania interwencyjne funkcjonujących w Lublinie w 2021 roku wyniosły **424 083,21 zł**.²⁰

Tabela 14. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Lublin w 2021 roku

Lp	powiat	Placówki prowadzone przez Miasto Lublin													Placówki działające na zlecenie Miasta				Łącznie				
		Pl.O-W Rodz. I	Pl.O-W Rodz. II	Pl.O-W Rodz. III	Pl.O-W Rodz. IV	Pl.O-W Rodz. V	Pl.O-W Rodz. VI	Dom Rodz. Nr 1	Dom Rodz. Nr 2	Dom Rodz. Nr 3	Dom Rodz. Nr 4	Dom Dziecka im Janusza Korczaka nr 1	Dom Dziecka im Janusza Korczaka nr 2	Rodzinny Dom Dziecka	Dom dla Dzieci "Przyłgdek"	Interwencyjna Placówka Opieki nad Dzieckiem	Dom im. Matki Weroniki	Rodzinny Dom im. Serca Jezusa		Rodzinny Dom im. św. Dominika	Dom Młodzieży SOS nr 1	Dom Młodzieży SOS nr 2	
1	lubelski	1			1	2										1	1				1	1	8
2	Biała Podlaska																					1	1
3	biłgorajski																				1	1	2
4	chełmski																					1	1
5	grodziski																				1	1	2
6	grójecki															3							3
7	hrubieszowski																				2	1	3
8	lubartowski		2	2	1						3	1									1	1	11
9	Łódź																					1	1
10	łukowski																		2				2
11	nowosolski																				2		2
12	Olsztyn							1															1
13	opoczyński																				1		1
14	opolski									2					1								3
15	parczewski			1			1								3		3						8
16	piaseczyński						1																1
17	piotrkowski																				1	1	2

²⁰ W tym za grudzień 2020 roku 18 556,19 zł (płatność w styczniu 2021 r.), bez uwzględnienia miesiąca grudnia 2021 roku ze względu na płatność zobowiązań w miesiącu styczniu 2022 r. Faktyczna kwota zaksięgowana wyniosła 412 425,17 zł. W związku z uregulowaniem przez powiat opolski płatności(11 658,04 zł) w miesiącu styczniu 2022r.

18	radzyński							3				1									4			
19	rycki					1		2	5	2		3							1					14
20	świdnicki	2	2	2	3	2	2	1	2		5	1									1			23
21	Tarnobrzeg																				2	1	3	
22	tomaszowski						2																2	
23	wąlecki											1											1	
24	włodawski																				1		1	
25	Rosja						1																1	
Razem		70																	31		101			

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W ciągu całego 2021 roku w 20 placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie przebywało 100 dzieci pochodzących z 24 powiatów i 1 dziecko cudzoziemskie.

Pracownicy Sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego brali udział w 13 ocenach sytuacji dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz uczestniczyli w 34 posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, typu socjalizacyjnego i interwencyjnego, funkcjonujących w Lublinie. Ze względu na stan epidemii oceny i posiedzenia zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dzieci w większości odbywały się w formie telekonferencji.

Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci pochodzących z Lublina przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie lub na terenie innych powiatów

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 38 ust. 2) nakłada na kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie obowiązek dochodzenia świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. W 2021 roku pracownicy Sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego przygotowali łącznie **24 pozwy** o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci pochodzących z Lublina i przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie lub na terenie innych powiatów, które Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wniósł do Sądu.

Realizacja dodatku wychowawczego w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce typu rodzinnego i dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego w placówce typu socjalizacyjnego i interwencyjnego

W związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2022 roku zmian do ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powiaty będą zajmować się obsługą dodatków do 31 maja 2022 roku, a wszystkie wydane decyzje wygasną z mocy prawa z dniem 31 maja 2022 r.

Do końca 2021 roku, zgodnie z art. 113a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wprowadzonym od 1 lipca 2019 roku na mocy ustawy zmieniającej ustawę o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, na każde dziecko umieszczone w placówce typu socjalizacyjnego i interwencyjnego do ukończenia 18 roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego (500 zł miesięcznie). Od 2016 roku, zgodnie z art. 115 ust. 2a, na każde dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego do ukończenia 18 roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego (500 zł miesięcznie) przyznawany w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce. Finansowane z budżetu państwa dodatki były udzielane na wniosek dyrektora placówki.

Przyznanie dodatku następowało w drodze decyzji. Do końca 2021 roku prawo do dodatku, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustalano na okres 12 miesięcy. W przypadku braku zmian mających wpływ na prawo do dodatku, ustalano je na okres kolejnych 12 miesięcy z urzędu.

W 2021 roku wydatki na dodatek wychowawczy w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce typu rodzinnego i dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego w placówce typu socjalizacyjnego i interwencyjnego wyniosły łącznie **1 046 801,48 zł**. Wyplacono **2 122** świadczenia na **233** dzieci.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących w Lublinie, 27 dzieci było uprawnionych do tego dodatku. Wyplacono łącznie **287 dodatków** na kwotę **143 236,02 zł**, wydano 22 decyzje przyznające dodatek.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego i interwencyjnego funkcjonujących w Lublinie, w związku z artykułem 113a ustawy, **206 dzieci** było uprawnionych do dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego. Wyplacono łącznie **1 835 dodatków** na kwotę **903 565,46 zł**, wydano 176 decyzji przyznających dodatek.

Realizacja Świadczenia „Dobry start”

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, świadczenie dobry start (300 zł) przysługuje raz w roku w związku z rozpoczęciem roku szkolnego

do ukończenia przez dziecko lub osobę uczącą się 20 roku życia; lub przez dziecko lub osobę uczącą się 24 roku życia w przypadku osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2021 roku przyznawaniem i wypłatą świadczeń w ramach programu zajmował się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W 2021 roku realizacja programu przez pracowników Sekcji ograniczyła się do wydawania na wniosek dyrektora zaświadczeń o osobach uprawnionych do otrzymania świadczenia. Pracownicy Sekcji wydali łącznie 24 zaświadczenia potwierdzające uprawnienia do świadczenia „Dobry start” na dzieci przebywające w lubelskich placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Działania związane z przeciwdziałaniem pandemii wirusa COVID – 19

W związku z trwającym od marca 2020 roku stanem epidemii COVID-19 pracownicy sekcji wspierali dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych poprzez przekazywanie wytycznych Ministerstwa Zdrowia i Sanepid-u. Ponadto w formie pisemnej i podczas rozmów telefonicznych przypominali o konieczności stosowania się do wytycznych Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Sytuacja w placówkach opiekuńczo-wychowawczych była cały czas monitorowana poprzez codzienne raporty o stanie placówki przesyłane przez dyrektorów oraz rozmowy telefoniczne, dotyczące ogólnej sytuacji w placówkach, potrzeb zgłaszanych przez dyrektorów, stanu zdrowia wychowanków i pracowników placówek. Ponadto pracownicy uczestniczyli w przekazywaniu środków ochrony osobistej dla dyrektorów, kadry i wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych. W kwietniu 2021 roku przekazano 160 opakowań płynów dezynfekcyjnych (po 5l), a w maju 2021 roku 15 850 szt. maseczek ochronnych.

3.2. Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo–wychowawczej

Średnie miesięczne²¹ wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej ustala starosta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca danego roku.

Na podstawie informacji złożonych przez dyrektorów i głównych księgowych poszczególnych placówek, wyliczona została w 2021 roku wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w poszczególnych placówkach opiekuńczo–wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

²¹ Zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2012 roku określeniem zawartym w art. 196 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego.

Przygotowane zostało zarządzenie nr 73/3/2021 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 23 marca 2021 roku, zgodnie z którym średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w 2021 roku wynosiły:

- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka nr 1 – 7 178,40 zł;
- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka nr 2 – 5 473,81 zł;
- Interwencyjna Placówka Opieki nad Dzieckiem – 6 240,16 zł;
- Dom dla Dzieci „Przyłądek” – 5 506,92 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka I – 4 525,46 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka II – 4 595,12 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka III – 4 793,59 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka IV – 5 101,74 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka V – 4 502,79 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka VI – 5 228,25 zł;
- Dom Rodzinny Nr 1 – 6 770,42 zł;
- Dom Rodzinny Nr 2 – 5 746,70 zł;
- Dom Rodzinny Nr 3 – 5 829,02 zł;
- Dom Rodzinny Nr 4 – 6 608,15 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka – 4 657,75 zł;
- Dom im. Matki Weroniki – 3 250,80 zł;
- Rodzinny Dom im. Serca Jezusa – 3 602,25 zł;
- Rodzinny Dom im. św. Dominika – 3 563,03 zł;
- Dom Młodzieży SOS nr 1 – 6 895,10 zł;
- Dom Młodzieży SOS nr 2 – 7 730,16 zł.

Zarządzenie, ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z dnia 25 marca 2021 roku pod poz. 1401, rozesłano do placówek w Lublinie i do powiatów, z terenu których dzieci przebywały w placówkach na terenie Miasta Lublin.

Kwota odpowiadająca średnim miesięcznym wydatkom przeznaczonym na utrzymanie dziecka w placówce jest podstawą wzajemnych rozliczeń finansowych między powiatem pochodzenia dziecka i powiatem, na terenie którego dziecko przebywa w placówce, a także stanowi podstawę ustalania opłaty za pobyt dziecka w placówce, ponoszonej przez rodziców.

Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej dziecka opłatę ponoszą, w wysokości średnich miesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka w tej placówce, rodzice dziecka. Opłatę w drodze decyzji administracyjnej ustala Starosta Powiatu, z terenu którego dziecko pochodzi.

W stosunku do rodziców zobowiązanych do opłaty za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej Prezydent Miasta Lublin, na ich wniosek lub z urzędu, może odstąpić od ustalenia opłaty. Szczegółowe warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty, ustalone zostały w uchwale Nr 428/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt w pieczy zastępczej dziecka, które przed umieszczeniem w pieczy zastępczej zamieszkiwało na terenie Miasta Lublin.

W zakończonych przez pracowników Sekcji w 2021 roku postępowaniach dotyczących opłaty rodziców za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej wydano łącznie **54 decyzje**, na mocy których odstąpiono od ustalenia rodzicom opłaty za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej od dnia umieszczenia do zakończenia pobytu dziecka w pieczy zastępczej oraz 1 decyzję w sprawie ustalenia opłaty w wysokości 900,54 zł. Opłata została uiszczona przez rodziców w całości w dniu 23 grudnia 2021 roku.

4. Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach

W przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka pochodzącego z Lublina w placówce na terenie Miasta Lublin, podejmowane są działania zmierzające do umieszczenia go w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej funkcjonującej na terenie innego powiatu. W okresie sprawozdawczym w placówkach na terenie 10 powiatów przebywało 40 dzieci pochodzących z Lublina, w tym 5 dzieci w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych w Dębnie i Ignatkach-Osiedle.

Zasady dotyczące pobytu dzieci pochodzących z Miasta Lublin, a umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zlokalizowanych na terenie innych powiatów oraz wydatków na ich utrzymanie określone są w drodze porozumień zawieranych między powiatami lub samorządami województw a Miastem Lublin.

Tabela 15. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Lublinem w 2021 roku

Lp.	Powiat	Placówka	Liczba dzieci		Wydatki Miasta Lublin przeznaczone na utrzymanie dzieci
			w 2021 roku	w dniu 31.12.2021 r	Kwota wydatków w zł
1	Białostocki (woj. podlaskie)	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Ignatkach-Osiedle	3	3	387 009,06
2	Biłgorajski	Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju Rodziny SOS VI,VII,VIII	5	4	200 100,00
3.	Krasnostawski	Placówka Rodzinna im. s. Longiny Trudzińskiej w Tuligłowach	3	1	54 687,74
4.	Kraśnicki	Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Rodziny SOS I, IV, VIII w Kraśniku	5	1	123 354,80
5.	Myśliborski – woj. Zachodniopomorskie	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Dębnie	2	1	13 1416,60
6.	Opatowski	Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego w Opatowie	1	1	92 200,00
7.	Jarosławski woj. Podkarpackie	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Jarosławiu	4	4	136 445,69
8.	Siedlce	Wioska Dziecięca SOS w Siedlcach Rodziny 2,7,12,14	8	7	329 600,00
		Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa w Siedlcach			
		Dom Dziecka "Dom pod Dębami"	5	5	383 151,70
9.	Zamość	Dom Dziecka w Zamościu	2	2	146 296,00
	9 powiatów	18 placówek	38	29	1 984 261,59

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2021 roku 2 dzieci pochodzących z Lublina przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego na terenie innych powiatów. Miasto Lublin pokryło koszt ich pobytu w łącznej wysokości **930,78 zł**. Zobowiązania Miasta Lublin w 2021 roku z tytułu pobytu dzieci z Lublina w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

i regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych funkcjonujących poza Lublinem wyniosły łącznie **1 985 192,37 zł.**²²

5. Potrzeby i rekomendacje w zakresie systemu pieczy zastępczej

Celem rozwijania systemu pieczy zastępczej jest zapewnienie dzieciom pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej miejsc w pieczy zastępczej. Należy zmierzać do tego, by dzieci poniżej 10 roku życia były umieszczane w pieczy rodzinnej. Wzrastające potrzeby w tym zakresie wskazują na celowość pozyskiwania kandydatów do pełnienia roli opiekunów zastępczych. Istotne jest także kontynuowanie i rozwijanie zadań zmierzających do udzielenia szerokiego wsparcia istniejącym rodzinom zastępczym i umieszczonych w nim dzieciom.

W celu pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze należy prowadzić akcje promujące rodzicielstwo zastępcze. W miarę możliwości budżetowych Miasta należy podnosić wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych, gdyż działanie to motywuje i umożliwia pozyskanie większej liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zgodnie z postulatem deinstytucjonalizacji.

Zgodnie z art. 51 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze zawodowe są zobowiązane do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji, w szczególności przez udział w szkoleniach z wykorzystaniem możliwości finansowania ze środków pozabudżetowych. Biorąc pod uwagę zgłaszane przez rodziny zastępcze zapotrzebowanie na konkretne szkolenia będą one realizowane w latach kolejnych w miarę możliwości kadrowych i finansowych Miasta Lublin.

Obecnie, zgodnie z zapisami ustawy zabezpieczone są potrzeby rodzin zastępczych zawodowych, w zakresie korzystania z usług rodziny pomocowej, jak również osoby do pomocy przy pracach gospodarskich i w opiece nad dziećmi, w przypadku umieszczenia w rodzinie zastępczej powyżej 3 dzieci. W kolejnych latach, z uwagi na rosnące zainteresowanie tymi formami wsparcia, należy spodziewać się, iż liczba zawartych umów wzrośnie. Będzie się to wiązać z wyższymi kosztami obsługi tego zadania, co zostanie uwzględnione w planie budżetu w kolejnych latach.

Należy podkreślić, iż funkcja koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest istotną formą wspierania rodzin zastępczych. Dostrzegając zasadność kontynuowania i intensyfikacji pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w budżecie Miasta przewidziano na rok 2022 środki na zatrudnienie 10 koordynatorów. Zgodnie z zapisami ustawy, maksymalna

²² 2 dzieci przebywało interwencyjnie w 2 placówkach opiekuńczo wychowawczych typu interwencyjnego na terenie Miasta Warszawa i Miasta Gdańsk, zobowiązanie Miasta Lublin za ich pobyt wyniosło łącznie 930,78 zł

liczba rodzin zastępczych, które mogą zostać objęte w tym samym czasie wsparciem 10 koordynatorów wynosi 150. W perspektywie kolejnych lat, może pojawić się potrzeba zwiększenia liczby zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w tym celu należy systematycznie pozyskiwać dodatkowe środki finansowe ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych. Zasadne jest kontynuowanie działań na rzecz zapewnienia koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej możliwości systematycznego podnoszenia kwalifikacji.

Za najważniejsze potrzeby w zakresie funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych należy uznać:

- systematyczne zapewnianie lub organizowanie różnorodnych form aktywności, stymulujących wszechstronny rozwój wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- zwrócenie szczególnej uwagi na współpracę z Sądem w zakresie:
 - przyspieszenia procedur normowania statusu prawnego dzieci,
 - właściwego określania placówek, w których mają być umieszczone dzieci,
 - doprowadzania dzieci do wskazanych przez MOPR placówek,
 - kontynuowania bezpośredniej współpracy z kuratorami sądowymi,
- ze względu na stale zwiększającą się liczbę dzieci z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami zachowania, za jedno z działań priorytetowych należy uznać utworzenie w najbliższych latach placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego.

III. USAMODZIELNIENIA

1. Osoby w procesie usamodzielnienia

Zgodnie z art. 140 ust. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie.

Ponadto udziela się pomocy w uzyskaniu:

- odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- zatrudnienia.

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w roku 2021 znajdowało się łącznie **516** usamodzielnianych wychowanków, z czego:

- 303 wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej²³,
- 213 wychowanków z 69 placówek²⁴

Spośród **516** osób, w stosunku do których wszczęto proces usamodzielnienia, na dzień 31 grudnia 2021 r.:

- 210 osób pozostaje w pieczy zastępczej (153 osoby w rodzinach zastępczych i 57 osób w placówkach),
- 306 osób opuściło rodzinę zastępczą lub placówkę (150 wychowanków z rodzin zastępczych, 156 wychowanków z placówek).

W 2021 roku proces usamodzielnienia rozpoczęły łącznie 54 osoby (tzn. osobom tym został wskazany opiekun usamodzielnienia), z tego:

- 37 wychowanków rodzin zastępczych,
- 17 wychowanków placówek.

²³ Uwzględniono wychowanków zarówno pochodzących, osiedlających się, jak i zamieszkujących w Mieście Lublin.

²⁴ W tym wychowankowie z placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz wychowankowie z 29 placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (tj. m.in. z domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisk dla nieletnich, zakładów poprawczych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii zapewniających całodobową opiekę i młodzieżowych ośrodków wychowawczych)

Wychowankowie wspólnie z opiekunem usamodzielnienia opracowali **94 indywidualne programy usamodzielnienia** (34 z placówek, 60 z rodzin zastępczych).

W 2021 roku **71 osób** po osiągnięciu pełnoletności opuściło rodziny zastępcze lub placówki (42 wychowanków opuściło rodziny zastępcze oraz 29 wychowanków opuściło placówki).

Pośród **303** usamodzielniających się wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, większość pochodzi ze spokrewnionych rodzin zastępczych (212 osób). Rodziny zastępcze niezawodowe opuściły 84 osoby, a 5 osób opuściło zawodowe rodziny zastępcze, 2 osoby przebywały w rodzinnym domu dziecka.

Pośród **213** będących w procesie usamodzielnienia wychowanków placówek, najwięcej osób – 166 to wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu: socjalizacyjnego, rodzinnego i interwencyjnego (z 40 placówek, w tym 15 w Lublinie). Kolejną grupą są wychowankowie opuszczający młodzieżowe ośrodki wychowawcze. W 2021 roku usamodzielniali się wychowankowie z 24 młodzieżowych ośrodków wychowawczych (40 osób). Pozostali wychowankowie rekrutowali się z 5 zakładów poprawczych (7 osób).

W 2021 roku 462 osoby posiadały zatwierdzone indywidualne programy usamodzielnienia (266 osób to wychowankowie rodzin zastępczych, 196 osób to wychowankowie placówek). Liczba indywidualnych programów usamodzielnienia zrealizowanych pozytywnie (osoby skorzystały ze wszystkich przysługujących form pomocy oraz dokonały oceny końcowej procesu usamodzielnienia) – 48 (24 z placówek, 24 z rodzin zastępczych).

2. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu

W 2021 roku **157 osobom usamodzielnianym** (54,07% ogółu usamodzielnianych, którzy opuścili rodziny zastępcze lub placówki) przyznano decyzją przynajmniej jedno świadczenie w ramach pomocy w usamodzielnieniu, z tego:

- **94 osobom z rodzin zastępczych** (62,67% ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili rodziny zastępcze),
- **63 osobom z placówek** (40,38% ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili placówki).

Łącznie wydatki na świadczenia dla usamodzielniających się wychowanków tj. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, usamodzielnienie, wyniosły w 2021 roku **841 675,79 zł.**

W 2021 r. wychowankowie rodzin zastępczych i placówek złożyli **355 wniosków**, z tego 214 o udzielenie pomocy finansowej. Pozostałe wnioski dotyczyły, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (w tym w mieszkaniach chronionych).

Tabela 16. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2021 r.

Rodzaj Świadczenia (pieniężnego)	Osoby usamodzielniane					
	z rodzinnej pieczy zastępczej			z placówek		
	Liczba		Kwota			Kwota
	świadczeń wypłaconych	osób		świadczeń wypłaconych	osób	
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	23	23	101 487,00	21	21	159 724,00
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				2	2	8 815,00
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	640	82	346 475,41	286	37	155 443,38
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				36	5	18 700,39
Pomoc na zagospodarowanie	25	25	42 300,00	20	20	36 246,00
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				1	1	3 526,00
Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	X	3	X	X	19	X
Pomoc w uzyskaniu warunków mieszkaniowych	X	32	X	X	39	X
Łącznie			490 262,41	Łącznie		351 413,38
Łącznie wydatki na usamodzielnienia: 841 675,79 zł						

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

3. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków

Bardzo ważną formą wsparcia w usamodzielnianiu wychowanków są mieszkania chronione. Mieszkanie chronione jest formą pomocy przygotowującą osoby usamodzielniane, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia oraz integracji ze społecznością lokalną. Miasto Lublin w roku 2021 dysponowało **7 mieszkaniami chronionymi** (25 miejsc). 35 osób złożyło 51 wniosków o przyznanie lub przedłużenie pobytu w mieszkaniu chronionym, z czego 24 osoby po raz pierwszy. Wpłynęło także 27 wniosków o przedłużenie pobytu (24 osoby), 4 osoby wycofały wnioski, 2 wnioski są w trakcie rozpatrywania. Łącznie rozpatrzono pozytywnie 45 wniosków w sprawie mieszkania chronionego.

Tabela 17. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków

Rodzaj świadczenia (niepieniężnego) pobyt w mieszkaniu chronionym na terenie Lublina	Osoby usamodzielniane – mieszkańcy zamieszkujący w mieszkaniach chronionych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie			
	z rodzinnej pieczy zastępczej		z placówek	
	liczba mieszkańców korzystających w ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2021 r.)	liczba mieszkańców korzystających ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2021 r.)
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	1	0	0
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	1	0	0
ul. Mireckiego (2 miejsca) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	2	2	1	0
ul. Ogrodowa (6 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2005 r.	4	4	2	1
ul. Staszica (5 miejsc) Uruchomiono: 01.10.2010 r.	1	1	4	4
ul. Wyżynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.07.2013 r.	2	1	5	4
ul. Wyżynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2013 r.	0	0	4	4
Łączna liczba osób, która skorzystała z pobytu w mieszkaniu chronionym				
Stan na dzień 31.12.2021 r.	11	10	16	13

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W ciągu całego 2021 r. z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystało **27 osób** (16 z placówek, 11 z rodzin zastępczych). Wydatki poniesione w 2021 roku na prowadzenie mieszkań chronionych wyniosły 84 786,86 zł.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 199/2020 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 21 września 2020 r. w sprawie ustalenia Planu działań w celu ograniczenia ryzyka zarażenia się koronawirusem SARS-CoV-2 w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz zarządzeniem Nr 55/2020 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 28 maja 2020 r. (zmienionym Zarządzeniem Nr 202/2020 z dnia 22 września 2020 r., zmienionym Zarządzeniem Nr 35/2021 z dnia 16 kwietnia 2021 r.) w sprawie organizacji obsługi interesantów w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie, pracownik socjalny nadzorujący mieszkania chronione

dla osób usamodzielnianych przeprowadzał wywiady środowiskowe oraz monitorował sytuację w mieszkaniach chronionych poprzez połączenie telefoniczne oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Kontakt osobisty z mieszkańcami był ograniczony do sytuacji, które wymagają obecności pracownika, np. zakończenie pobytu w mieszkaniu lub zamieszkanie nowej osoby (w 2021 r. 8 osób zakończyło pobyt w mieszkaniu, natomiast przyjęto 11 nowych osób). Wizyty odbywały się również w sytuacjach nagłych, np. awaria prądu. Wizyty były wykonywane z zachowaniem ostrożności i zgodnie z zaleceniami SANEPID-u. Do wszystkich mieszkań chronionych zostały dostarczone rękawiczki i maseczki oraz płyn do dezynfekcji. Osoby przebywające w mieszkaniach chronionych były informowane przez pracownika socjalnego o konieczności zachowania dystansu społecznego, stosowania maseczek, dezynfekowania rąk. W 2021 roku 5 osób przebywających w mieszkaniach chorowało na koronawirusa, a 12 osób było na kwarantannie. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 42/2021 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 7 maja 2021 r. zmienionego Zarządzeniem Nr 44/2021 z dnia 11 maja 2021 r., pracownik socjalny pełniący nadzór na mieszkaniach chronionych wznowił wizytowanie mieszkań od dnia 11 maja 2021 r. Wywiady środowiskowe oraz spotkania z mieszkańcami były przeprowadzane z zachowaniem reżimu sanitarnego.

Wśród 27 osób przebywających w mieszkaniach chronionych przez cały rok - 25 osób kontynuowało naukę – 5 osób studia i 20 osób uczyło się w szkołach zawodowych, średnich i policealnych. Na dzień 31 grudnia 2021 r. - 20 osób kontynuowało naukę (5 osób studiuje, a 15 uczy się w szkołach zawodowych, średnich i policealnych). Nauka na uczelniach wyższych i w pozostałych typach szkół odbywała się zdalnie. Od dnia 31 maja 2021 r. uczniowie i słuchacze powrócili do nauki stacjonarnej, zajęcia dla studentów odbywały się zdalnie i stacjonarnie (dla wybranych kierunków medycznych). Od 1 października 2021 r. studenci wrócili do nauki stacjonarnej na uczelniach.

Aktywizowanie młodzieży w kierunku zdobycia lub podniesienia kwalifikacji (nabycia nowych umiejętności) jest istotnym działaniem prowadzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w ramach tworzonego sprawnego systemu usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem.

W roku 2021 **informator „Bezpieczny start”** otrzymało 112 osób. Jest on skierowany do osób usamodzielnianych opuszczających placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz opiekunów usamodzielnienia. Poradnik został przekazany wychowankom wchodzącym w proces

usamodzielnienia, a także przesłany do placówek, w których przebywają osoby pochodzące z Lublina (młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i zakłady poprawcze).

W 2021 roku **59 osób**, spośród usamodzielniających się wychowanków, którzy opuścili rodzinę zastępczą lub placówkę zdobyło lub podniosło swoje kwalifikacje (23 osoby z placówek i 36 osób z rodzin zastępczych). Osoby te ukończyły jeden etap kształcenia i rozpoczęły kolejny lub ukończyły różnego rodzaju kursy.

W 2021 roku **3 osoby** skorzystały z pomocy w uzyskaniu zatrudnienia (art. 140 ust. 1 pkt 2b). Sposób udzielania pomocy w uzyskaniu zatrudnienia jest uzależniony od indywidualnych potrzeb wychowanków. Najczęściej polega on na pomocy w napisaniu CV, skierowaniu do Specjalistycznej Poradni Zawodowej w Lublinie, gdzie można skorzystać z pomocy w tworzeniu indywidualnej ścieżki edukacyjno-zawodowej, skierowaniu do agencji zatrudnienia, Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie lub poszukiwaniu ofert pracy. Z tej formy pomocy korzystają szczególnie osoby uczące się w systemie zaocznym, a także osoby zamieszkujące w mieszkaniach chronionych, które są motywowane do podjęcia zatrudnienia w okresie kiedy się nie uczą.

W 2021 roku **71 osób** skorzystało z pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (art. 140 ust. 1 pkt 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej), w tym 26 osób w mieszkaniach chronionych.

Zgodnie z uchwałą Nr 228/VIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Lublin w roku 2017 oraz 2019 był tworzony wykaz wychowanków domów dziecka, rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu. Na pierwszym wykazie znalazło się 64 wychowanków opuszczających pieczę zastępczą i osiedlających się na terenie Miasta Lublin, na drugim 70. Pracownicy Sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym służyli pomocą w napisaniu podania o przyznanie mieszkania, wydawali zaświadczenia o wypłaconej pomocy, pisemnie opiniowali starania wychowanków.

Zgodnie z art. 140 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą lub placówkę zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną. W roku 2021 z takiej pomocy skorzystało 6 osób, w tym 3 z pomocy prawnej, 3 z pomocy psychologicznej. Pomoc psychologiczna polegała na indywidualnej rozmowie z wychowankiem i jego rodziną oraz

skierowaniu do Specjalistycznej Poradni dla Rodzin w Lublinie, w celu objęcia terapią rodzinną.

4. Potrzeby i rekomendacje w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków

Właściwa realizacja ról społecznych i zawodowych przez młodzież opuszczającą pieczę zastępczą zależy w dużej mierze od skuteczności udzielanej jej pomocy w procesie usamodzielnienia. Rekomenduje się kontynuowanie działań zmierzających do zapewnienia wszystkich należnych świadczeń pieniężnych dla uprawnionych osób usamodzielnianych. Podejmowane będą także różnorodne formy wsparcia pozafinansowego, jak np.: pomoc w przygotowaniu i realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, czy w planowaniu ścieżki edukacyjnej, przy wykorzystaniu dostępnych projektów dedykowanych osobom usamodzielnianym.

Za najistotniejsze potrzeby pozafinansowe w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków należy uznać:

- utrzymanie na poziomie roku 2021 liczby mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych (7 mieszkań dla 25 mieszkańców);
- dalsze motywowanie usamodzielnianych wychowanków do uczestnictwa w różnorodnych formach aktywizacji w formie warsztatów, szkoleń i kursów stymulujących ich rozwój oraz zwiększających ich możliwości na rynku pracy (organizowanych przez instytucje pozarządowe oraz Miejski Urząd Pracy w Lublinie);
- zapewnienie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez zawarcie umowy najmu lokalu z mieszkaniowego zasobu Miasta (dot. wychowanków domów dziecka i rodzin zastępczych zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu z mieszkaniowego zasobu Miasta Lublin – wykazy zaakceptowane w dniu 1 grudnia 2017 r. i 19 grudnia w 2019 r. W 2021 roku nie był tworzony wykaz; kolejny będzie tworzony w 2022 r;
- kontynuowanie zapewnienia pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, w tym poradnictwo zawodowe, przy współpracy z Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie;
- kontynuowanie zapewnienia pomocy psychologicznej w celu kompensacji deficytów w zakresie rozwoju emocjonalnego i społecznego oraz pomocy prawnej zgodnie z indywidualnymi potrzebami wychowanków.

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2021 roku z podziałem na rodzaj wsparcia.....	3
Tabela 2. Liczba rodzin objętych terapią w 2021 roku.....	4
Tabela 3. Tematy szkoleń dla asystentów rodziny przeprowadzonych w 2021 roku.....	14
Tabela 4. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2021 roku z podziałem na typy.....	16
Tabela 5. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2021 roku.....	27
Tabela 6. Wydatki na opiekę i wychowanie 1 dziecka cudzoziemskiego.....	28
Tabela 7. Realizacja dodatku wychowawczego dla dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin w 2021 roku.....	29
Tabela 8. Wydatki na rodziny pomocowe w 2021 roku.....	31
Tabela 10. Wydatki na rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin w okresie I – XII 2021 roku.....	33
Tabela 11. Podwyższanie kwalifikacji zawodowych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w 2021 roku.....	45
Tabela 12. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2021 roku.....	46
Tabela 13. Placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2021 roku.....	49
Tabela 14. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Lublin w 2021 roku.....	50
Tabela 15. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Lublinem w 2021 roku.....	56
Tabela 16. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2021 r.	61
Tabela 17. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków.....	62

Spis wykresów:

Wykres 1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2021 roku.....	24
Wykres 2. Wydatki na świadczenia dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin w 2021 roku (w zł, bez wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych).....	27

wz. DYREKTORA
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Lublinie

Edyta Bujalska-Pawlak
Z-ca Dyrektora